

AMATI DANIO

Sacri Regij Senatus Regni Neapo-
lis, nuncupati Sanctæ Claræ,
suæ Capuanæ

CONSILIARII

DISSERTATIO

De Iure succedendi Serenissimo
Regi Catholico

CAROLO II.

IN HISPANAM MONARCHIAM.

NEAPOLI, Anno M. DCCII.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

540 EAST 57TH STREET

CHICAGO, ILL. 60637

TEL. 733-7321

1968

1969

1970

1971

1972

1973

1974

1975

1976

1977

1978

1979

1980

1981

1982

1983

1984

1985

De Iure Successionis S. R. C. M.
P H I L I P P I V.
 In Regna, & Dominia Monarchia
 Hispanæ.

Vris, & æqui scientia, quam siue naturæ, siue gentium, aut cuiusq; populi, & Ciuitatis institutis, & moribus scriptis, & non scriptis, prudētes omni studio, & industria inuestigare, ac col-

ligere, Principesq; statuere, atque tradere cōsultorum adhibito consilio conati sunt. Verendum est, ne hominum opinione magis, quam iustitia, & veritate nitatur. Atque vt quemadmodum apud Platonem Trasimachus ait: *ius nihil aliud sit, nisi quod potentiori vtila est*, præsertim cum vt ipse legum conditor, &

(a) in autb. de tabellion.

collector Imperator Iustinianus scribit (a) *nihil inter homines ita sit indubitatum, vt non possit (licet aliquid sit valde iustissimum) tamen suscipere quandam sollicitam dubitationem*: Quippe homines plerumque sibi blandientes, quod commodum, & vtile ipsis videtur libēter prosequuntur, ac æquum, & iustum esse quæsitis coloribus etiam alijs suadere conantur. Quod vtique ad præsens satis perspicuum, manifestum.

A

sumque redditur, ex magna controuerſia nomine Cefareæ Maieſtatis de ſucceſſione in Regis Hispaniarum Regna, & dominia mota, quam leuibus argumentis, & inaniter quæſitis ratiunculis nullo equidem iure: ſed vi, & violentia, armis, atque atrociffimo bello, quo vniuerſa fere Europa commota eſt, & quod Deus auertat, peſſum iri formidandum videtur, proſequendam ſumpſit.

Idque non ipſi Imperatori, cuius magna æquitas, ſummaq; pietas, ac religio conſpicua omnibus, & magnopere nota eſt, ſed corrupto conſilio, & impijs ſœderatis tribui debet, qui iuſtos ſuos Reges, vel truci neci tradere, vel expellere, ac eorum æquum, rectumque dominium excutere ſueti: nihili putant ipſi veræ religionis, ſuorumque Regum hoſtes, & rebelles iniuſti belli, impulſores eſſe, & malæ, ac iniuſtæ cauſæ opem, & ſuppeticias ferre. Et quamuis notum habeamus, & bellum iam cæptum ſatis oſtendat, non verbis controuerſias Regnorum dirimi, ſed armis agēdas, perſequendasque, & vt ſcribit *Dion. lib. 64. in Nerone*. *Sed nullum ius proſeſſo plus poteſt, quam arma, vt enim quiſque potentiſſimus eſt, ita iuſtiſſimè dicere omnia, & facere videtur*. Tamen quia noſtras in manus venit quidam libellus Gallicè ſcriptus, cui titulus *Mercure Historique, & Politique Mois de Septembre 1701. in quo inferitur. Extrait du manifeſte de l'Empereur au l'on fait voir les droits dela Maiſon d'Autriche ſur la Monarchie d'Eſpagne*, perinde quaſi ex fictis his iuribus probare velint iu-

iustitiam belli, quod agitur , & quod non nisi inique , & iniuste ex parte Cæsarea motum fuisse , & prosequi asserendum est, vt nimia facilitate , & magna euidencia ex vanitate , & non subsistentia iurium, quæ pro Serenissima domo Austriaca frustra adducuntur, satis clare, & manifestè demonstrare confidimus .

Etenim quod ad rem præsentem attinet Reges constituuntur, Regnaque acquiruntur, vel electione, vel successione, vel iusti belli (a) iure, aut spontanea deditioe populorum , & vtique si ad nostra hæc tempora respiciamus omissa ab vltima antiquitate repetitione, ipsaque Regum origine, quæ non alia quam electio fuisse videtur, in Europa Christiana , & Imperator Germanus, siue Romanus, & Rex Poloniae sola electione creantur , ea scilicet, quæ nullum Imperij, Regnique ius hæredibus, & successoribus Imperatoris , vel Regis tribuit . Successione vero Regna , & Imperia deferuntur, quæ principio , siue electione , siue bello , aut deditioe , siue quocumque alio modo quæsitæ, ad primi acquirentis posteros, secundum cuiusque Regni leges , consuetudines , receptosque mores deferuntur , vtpote Francorum, Galliaque regiae familiae primogenitis agnatis masculis ex masculis ordine propinquitatis seruato, & nullo modo foeminis : cætera vero Regna, vt Angliæ, Sueciæ, Daniae, Hungariæ, Bohemiæ, (b) ac totius Monarchiæ Hispanæ , de qua agitur, tam ad masculos , quam ad foeminas lineæ tamen, ac gradus , sexusque & ætatis prærogatiua seruata transferuntur .

(a) Grot. de iure bell. & pac. lib. 1. cap. 3. §. 10. & 11. Tholof. de reip. lib. 7. cap. 12. Pufendorf de iur. nat. & gent. lib. 7. c. 6. §. 16.

(b) Tholofanus de reip. lib. 7. c. 5. n. 2.

Verum hanc Regnorum successionem alij hæreditario iure censent arbitrandam, alij autem ex ordine genituræ, & sanguinis, quia neque, vt hæreditas ex testamento defuncti Regis, neque ab intestato diuidenda inter plures eiusdem gradus vsque ad decimum; sed vni eique primogenito, & propinquioretiā ultra decimum gradum, & in infinitum, & quamuis vltimi Regis non sit hæres, nec ex hæredatione, diuisione, aut vlla morientis manente dispositione, nullisque ab eo impositis oneribus obnoxiam deferatur. Atque alij proprio cuiusque Regni recepto iure, ac consuetudine. (a) Vtique quomodocumque res inspiciatur, & qualicumque iure, ac ratione definienda sumatur, semper Serenissimi Regis Philippi V. ius clarum, apertum, atque manifestum, & indubitatum esse constabit. Nam si Hispaniarum dominia, & Regna, eiusque Imperium, & Monarchiam hæreditario iure transferendam censeamus, quemadmodum re vera existimari debet, quippe de Regnis bello, & armis quæsitis communiter sentiunt liberè, & ad placitum saltèm inter propinquos, & eiusdem sanguinis cognatos posse disponi. (b) Neq; dubitandum videtur, quin omnia Hispaniarum Regna mauris expulsis, ac Italiæ, & adiacentium Insularum alijs deuictis hostibus, ac Indiarum pariter amplæ regiones bello, & armis, vel recuperata, vel subiugata sint, habet Rex Serenissimus Philippus V. Serenissimi Regis Caroli II. vltimo defuncti testamentum, quo eiusdem Im-

(a) Petr. Greg. Tholos de recip. lib. 7. cap. 12. & post multos Robles de represent. lib. 3. cap. 16. Gonzal. in cap. licet de voto, & voti redem.

(b) Et quod regnum Castiliæ sit hæreditarium, scripsit Eman. Cossa in quæst. de patruo, & nepote, Garf. de expens. & melior. cap. 16.

51

Imperij, & Monarchiæ cum omnibus eius iuribus, & rebus ritè, & solemniter hæres institutus apparet, & propterea in vniuersum ius defuncti sine controuersia succedit.

Atque istis in terminis nullum ponit obicem, quam tantopere extollunt renunciatio, etiam iuramento roborata, & etiam si specialiter fuisset renunciatum successioni ex testamento, nam quibuscumque concepta verbis, & iureiurando adhibito, numquam impedit, & obstabit ex noua causa, & ex testamēto post renunciationem condito ab eo, qui renunciationem accepit, eiusq; hæredibus, & successoribus, in quorum potestate omni iure semper fuit, & est, ac erit iuribus ex renunciationibus sibi quæsitis, vti nolle, & renunciantem ex noua voluntate ad successionem admittere, & vocare secundum vulgatam iuris regulam, quod quolibet fauori suo, iuribusque quocumque modo sibi quæsitis renunciare potest, & in terminis scribunt. (a)

Et certè sapientèr magis & providè meliorique consilio Serenissimus Carolus II. sibi successorem declarandum, & instituendum censuit, quam Martinus II. de quo infra Aragoniæ Rex XV. & Henricus Cardinalis, & Rex Portugalliæ, qui rogantibus etiam & precantibus subditis testari de Regno, & successorem declarare noluerunt, ac non aliter, quam olim Alexander Magnus inter suos Duces, hi inter plures ad Regiam Coronam aspirantes, sibi ius afferentes succedendi, contendendum, turbasque excitandi reliquerunt

magno

(a) post Bart. Bald. & alios plures Tiraqu. in tract. le mort saist par. 2. de clar. 8 num. 1. Vasq. de success. creat. lib. 2. §. 18. lim. 1. nu. 138. & seqq. Gabriel comm. concl. lib. 3 tit. de iur. dot. conclus. 1 n. 26.

magno cum damno detrimento, & iactura
 populorum ipsis subiectorum. Quod equidem
 secus accidit in successione Regis Caroli II.
 cuius optimum consilium declarandi, & insti-
 tuendi post ipsum futurum Regem, omnes
 ubique subditi, populi que tanto amplioris
 Monarchiæ, vnanimi consensu probauerunt,
 & amplexi sunt. Atque nihil refert, aut inte-
 rest Cæsaream Maiestatem, aliosque siue Re-
 ges non vere Reges, & liberos status iure non
 liberos, contra prudentissimum Regis Caroli
 II. testamentum, iustamque voluntatem, in-
 iustum bellum indicendum duxisse. Sapientis
 enim Principis, & Regis est, suos inter subdi-
 tos paci, & tranquillitati consulere, ac proui-
 dere, prout reuera consuluit, dum omnibus,
 quod utique mirandum est, tot populis, gen-
 tibus, & nationibus lingua, moribus, & situ
 orbis differentibus, quot vastissimæ Hispanæ
 Monarchiæ subijciuntur regium testamentū
 placuisse, eosque concordi animo ultimæ Re-
 giæ voluntati obsequium præbuisse, Regem-
 que nouum, quem ipse statuit, libentissimè
 suscepisse, quod equidem nisi Deo fauente, &
 annuente euenire non potuit, vt propterea
 sperandum videatur etiam ipso Deo volen-
 te, iniquorum hostium conatus, atrocisque
 belli motus disperdēdos, & dissipādos fore. (a)
 Si vero iure primogenituræ, sanguinisque
 in eisdem Regnis succedendum esset, indubi-
 tanter etiam Catholicus Rex Philippus V.
 Leopoldum Cæsarem repellit, atque excludit
 & equidem ex proprio iure, & persona, nam
 licet

(a) vt aduersus
 Costam, & alios
 sent Molina, de
 Hispan. primog.
 lib. 5. cap. 6. nu.
 9. Robles. de re-
 present. lib. 3.
 cap. 16.

licet vterque defuncti Regis Caroli æqualiter coniuncti, & proximi sint quarto scilicet gradu; attamen Philippus, quia in meliori linea Leopoldum superat, & vincit, quia Cæsar ipse vti ex sorore Philippi IV. natus non in huius, sed in Philippi III. descendenti linea connumerandus est, at Philippus V. in Philippi IV. tanquam eius ex filia pronepos, & propterea ex eiusdem linea descendens, sunt itaque in æquali gradu, hoc est Cæsarea Maiestas Catholici Regis Caroli II. frater amittinus, & Rex Philippus ex eiusdem Caroli sorore pronepos, & ita tam hic, quam ille in quarto gradu, atque Cæsar Leopoldus ætate maior, quàm Rex Philippus V. & nihilominus, si ius succedendi attenditur Philippo Leopoldus ut cedat, oportet, & absque dubio Rex, quam Imperator meliorem causam habet.

Satis enim notum est in omnibus, quæ iure primogenituræ deferuntur successionibus. Primo loco inspiciendam esse lineam, deinde gradum, tertio sexum, & demum ætatem. Ut scilicet quod ad præsentem speciem attinet, omnibus alijs anteferenda sit linea descendens Philippi IV. in qua erat Carolus II eius filius, & filia Maria Theresia Philippi V. auia, qui cum sit in linea descendenti Philippi IV. eius proavi extra omne dubium præferendus, & ad successionem admittendus est, posthabitis, & exclusis tam Leopoldo Imperatore, quam omnibus alijs ex linea Philippi III. descendentibus. Quippe primum, & ante omnia attendenda est linea descendens ex Philippo
IV.

IV. in qua & non in alia inspiciendus est gradus, & in eodem gradu si plures sint, masculus excludat foeminam; & si plures sint masculi, vel his non existentibus plures in eodem gradu supersint foeminæ, maior vincat minorem, ac propterea nulla habenda est ratio Imperatoris, licet ætate maioris, & in eodem gradu tanquam existentis in deteriori linea, ad quam retrocedere successio nullo iure potest, donec, & quousque linea potior, & ante habenda Philippi IV. existit, & durat namque potest accidere scribunt *Molina*, (a) & alij, quemadmodum præsentis in specie accidit, quod quis sit eiusdem gradus, & maior ætate, ut est Imperator, (b) sed quia non ex linea primogeniti, ut Rex Philippus V. non ille, sed hic succedat, & vincat. Quippe ut bene prudentes, Doctoresque declarant, non satis est, quæ esse maioris ætatis, & in eodem gradu si non est eiusdem lineæ. Quod in successione regnorum Hispaniæ specialiter, & expressè aduertit, & scribit *Molina ex l. 2. tit. 15. partit. 2.* illis præsertim verbis. (c) *Pusieron, que el Señorío del Reyno beredassen siempre aquellos, que viniesen por linea derecha*, quodque in magna controuersia successione regnorum, cuius præsens hæc solum prouinciarum, & regionum numero maior est. Scilicet coronæ Aragoniæ defuncto Rege Martino II. sine legitimis liberis, qui ut supra dictum, de regnis testari, & successorem declarare noluit. Omni plurium contententium conatu, aduocatis fere totius Europæ peritis, atque consultis prudentibusque

(a) de Primog.
Hisp. cap. 4. n.
13. lib. 3. idem
Molina

(b) Grotius de
iur. bell. & pac.
lib. 2. cap. 7. §.
22. Roxas de in-
cõpatib. par. 3.
cap. 4. num. 48.
& 49.

(c) lib. 1. cap.
3. num. 12.

que, & omnium literarum, & scientiarum sapientibus, quorum alij horum, & alij illorum ius, & iustitiam ostēdere, ac probare volentes, maximo labore, studioque oleum, & operam consumpserunt in adeo celebri, ac memorabili quæstione, vt *Zurita* scripserit (a) *en la declaracion de un negocio tan nuevo, y el maior, que se auia visto en muchos siglos*, & (b) *Pues se auia de fundar Tribunal de juicio formado, para la mayor declaracion, que se hizo jamas en España despues del Reyno de los Godos*. Contendentes, et sibi ius regnandi vindicantes præter alios remotioris gradus, pro quorum vna consuluit *Petrus Ancharanus* (c) qui maiori ratione niti videbantur, erant Ludouicus Andegauensis, Ioannis fratris Regis Martini ex filia nepos, et ita quarto gradu defuncto coniunctus, Comes Vrgelitanus ex patruele Regis natus, qui vti ex continuata serie per integra sex sæcula masculorum regię Aragonię familię descendens, hac se prærogatiua tuebatur, & licet quinto gradu se antehabendum tam Andegauensi, qui in quarto, quam infanti Castellę Ferdinando, cuius mater fuit Eleonora soror Martini Regis defuncti; & propterea tertio gradu, dicebat enim Vrgelitanus de his nullam esse habendam rationem, vtpote ex fœmina prognatis, & proindē existētibus ex familia regia masculis agnatis, ipsę, ac eorum descendentes vtcumque masculi, & propinquiore omnino, & semper excludendę, atque eodem iure, quo Vrgelitanus nitebatur, tunc Dux Gădię, qui tamen senio cō-

B

fe-

fectus non videbatur idoneus, & omnē dubitationē abstulit, mors eius ante cōtrouersiaē definitionem. Quartus erat competitor ipse, quem diximus, Ferdinandus defuncti Regis ex sorore nepos cæteris omnibus propinquior.

Hæc itaque controuersia per biennium ab anno scilicet 1410. vsque ad annum 1412. post multas turbas, cædesque inter quas, & nimis impia, barbaraque, & sacrilega Archiepiscopi Cæsaraugustæ, quia Vrgelitano non fauebat, tandem à nouem Iudicibus ex tribus regionibus regnorum, scilicet Aragoniæ, ac Valentiaë, & principatus Cathalonie pari numero electis longo tempore, & ad satietatem de earum iuribus partibus auditis in arce Caspe regni Aragoniæ, vbi delecti Iudices moribus, doctrina, prudentia, & sapientia illustres, & insignes palam, & publicè spectantibus, & audientibus populis multis, ipso Vincentio Ferrario sanctitate celebris, qui vnus ex nouem erat, alta voce proferente sententia prolata fuit, qua Ferdinandus Castellæ infans Rex declarabatur, & quæ omnium plausu, & cōsensu nemine, quod mirum est, contradicēte accepta, & probata, ac executioni data fuit.

In qua controuersia, & pro qua lata sententia, quod ad præsentem hanc speciem pertinet, spectanda, & animaduertenda sunt, quæ idem Rex Martinus II. his, qui precibus, & rationibus pro Comite Vrgellenfi, ac Andagauensi, & Gandiæ Ducibus eum rogabant, vt successorem vnumquemque eorum declararet apud Marianam (a) respondit his verbis.

Rex

(a) lib. 19. c. 20.

Rex eleganter inquit, de tribus disputatum cum
 sit, plura adiungi de illis possent: sed est quartus
 causa potior, nisi me animus fallit (eum vos infe-
 cti partibus videre non potuistis) Ferdinandus
 Castellæ Regis patruus Eleonora natus sorore
 nostra germana, in quo Sibyllæ filia est potior.
 Willenæ Marchio Gandiæ Dux, Vrgelitanusque
 procul à nobis remoti sunt, idem de Ludouico
 Andegauensi iudicium est, sororis filio fratris ne-
 pote propinquior est, ætiorique coniunctus gra-
 du, unus omnibus præferatur oportet, exemplo
 res aperienda est, sicut intercisa fontis vena, at-
 que alio derivata, riuus priores omnes, quibus an-
 tea deducebatur, exarescunt, neque aqua recur-
 rit in canalem pristinum, nisi irrigatis, comple-
 tisque omnibus posterioribus, aut riuus, aut areis
 ita progenies eius, quem semel à successionem con-
 tigit remoueri, excludatur necesse est in perpetuū,
 neque adeat hæreditatem, nisi sublata alterius
 successoris progenie. Nam cum res sint in iure,
 atque mancipio ultimi possessoris, non autem su-
 periorum, quorum ius est in alios transmissum, ut
 quisque ei maxime coniunctus erit, ita optimo iu-
 re nitetur: sibi que ius succedendi vindicabit. Er-
 ratis ergo cum priores Reges Petrum Alphonsum,
 Ioannem consideratis: indeque quasi è latere suc-
 cessionis iura deducitis, me prætermisso, cui nemo
 Eleonora sorore propinquior sanguine est. Ipsa
 omnibus, & secundum eam eius proles Ferdinan-
 dus, cui in dubia causa fauere æquum tamen es-
 set, omnium optimo Regum futuro blanditur sua
 cuique spes, & votis nostris fauimus: sed id tamen
 specimen virtutum dedit, ut iusti, & moderati

principis in eo indolem esse appareat, hæc est nostra sententia. Hoc iudicium, utinam tam felix, quam Reipublica, & vobis omnibus salutare, de fœminis disputare non est necesse, cum inter maiores omnis sit, non unde sint geniti, sed quo gradu nos ipsi attingant, considerandum puto.

His Regis verbis, quibus contendentium causa præiudicata videbatur, noluit tamen Rex ipse apertè suffragium proferre, sed cui iure debebatur regnum relinquere professus est, verum eius præiudicium Iudices tam magna cura, & diligentia selecti, re diligentissimè perpensa, & examinata prolata publicè sententia probauerunt, qua id quod affirmavimus hoc est Regem Philippum V. utcumq; ex latere fœminæ fororis Serenissimi Caroli II. coniunctum, quia in meliori linea Cæsareæ Maiestati in successione Monarchiæ Hispanæ anteponendum, & præferendum esse, id quod verba Martini Regis mox prolata clarissimè ostendunt, & conuincunt: *Sed est quartus causa potior, nisi me animus fallit Ferdinandus Castelle Regis patruus Eleonora natus forore nostra, in quo Sibylla filia est potior. Villena Marchio Vrgelitanus procul à nobis remoti sunt, idem de Ludouico iudicium esto fororis filius fratris nepote propinquior, ætiorique coniunctus gradu, unus omnibus præferatur oportet, ac infra ita progenies eius, quem semel à successione contigit dimoueri, excludatur necesse est in perpetuum: neque adeat hæreditatem, nisi sublata alterius successoris progenie, nam cum res sint in itinere*

re, atque mancipio ultimi possessoris, non autem superiorum, quorum ius est in alios transfusum, ut quisque ei maxime coniunctus erit, ita optimo iure nitetur: & sibi ius succedendi vindicabit. Erratis ergo ait cum priores Reges Petrum, Alphonsum Ioannem consideratis, indeque quasi è latere successionem deducitis, me prætermisso, cui nemo Eleonora sorore propinquior sanguine est, ipsa omnibus, & secundum eam eius proles Ferdinandus. Frustra igitur pro Cæsarea Maiestate afferuntur ex Philippi III. vel II. aut etiam Caroli V. Imperatoris personis iura cum in lineâ descendentis Philippi IV. non sit, & pariter incassum tot Hispaniæ Reges Austriacos progenitores adducit, cum re tam solemniter, ut vidimus iudicata, & Vrgellensis, & Villenæ Marchio, siue Gandiæ Dux, qui ex eadem familia, & agnatione Regis Aragoniæ Martini erant ex virili Barcinonensium prosapia, quæ Spondanus (a) scribit in sexcentimum annum propagata erat, & sic longè maiori serie ascendentium, quam Hispaniæ Reges Austriaci. (2) anno 1480. nu. 9

Ipse autem Rex Martinus dum æquanimis videri voluit, renuitque verum, quem agnoscebat successorem, ut debebat, & ut populi subditi ab eo expectabant, declarare, hæsitans, ac timens, ne cui plusquam fas esset, favere videretur, sua lentitudine, ac tepore causam præbuit dissensionibus, & exitialibus discordijs, quæ per biennium suos lacerauerunt subditos. Ac quanto melius, rectiusque Serenissimus Carolus subiectorum inter se tranquillitati, & paci pro-

prospexit, & prouidit instituto eo Rege, quem ius, & iustitia postulabat, & quem populi subiecti totius fere Orbis læti, & exultantes concordianimo, & voluntate susceperunt, & acclamauerunt. Quidquid externi, & non subditi, aliter sentiant, & iniuste nimis bellare ceperint, non enim hominum; sed Dei est; cæcutientes oculos illuminare, & corda, animosque ad iustitiam, & veritatem agnoscendam flectere.

Videndum tertio loco est de Hispanæ Monarchiæ proprio successionis genere, scilicet secundum quas, siue leges, siue consuetudines speciales, & proprias in eius regna succedatur vnumquodque enim regnum suum habet, vel habere potest peculiarem modum, legemque successionis quemadmodum habet Gallia, quæ se motis semper scæminis familiæ regiæ masculos ex masculis agnatos, dumtaxat suo ordine admittit, vel quomodo extra Europam in quibusdam (a) regnis Aphricæ, & Asiæ, vel fratres defuncti Regis, vel ex sorore filij hoc est nepotes, & nō Regis filij succedunt, Hispaniæ vero regna, quia vel Mauris bello victis, & expulsis, vt Legionis, Castellæ, Granatæ, Aragoniæ, Nauarræ, Catalauniæ, vel quia ipsa se dediderunt, vt Valentia, & Maioricæ ex his, quæ principio diximus hereditaria censenda videtur, prout, & vtriusque Siciliæ, siue successionis iure ex Constantia, & Ioanna, siue bello quæsitæ dicere velimus, hereditaria verò non vt reliquæ bonorum, iuriumque hereditates, sed vt regnorum successiones gentium, & nationum

mo-

(a) *Grot. de iure belli, & pacis lib. 2. cap. 7. §. 18. & ibi annotata.*

moribus receptum, vt scilicet in Monarchia,
 de qua agimus tam mares, quam fœminę suo,
 quem diximus loco, et ordine admittantur iu-
 re primogeniturę, et successiue Rex vnus in
 alterius defuncti vicem ingrediatur, non tan-
 quam vnus ab alio regnum capiat, et habeat,
 sed tanquam à principio constituti, vel que-
 siti regni, dum populi, et Reges ordine suc-
 cessiuo transferendum voluerunt omnibus in
 futurum successoribus eodem tempore tradi-
 derint, vel ipsos omnes Reges fecerint, ea le-
 ge vt de manu in manum transiret cul-
 pa, aut voluntate possessorum non diminutū,
 nisi quatenus Regi decenter permittendum
 fideles, subditosque muneribus, donisque ho-
 norare, eisque largiri, non grauatum, nullaque
 alienatione, vel imposita seruitute, aut onere
 maximè in successoris omnimode, & libera
 potestatis lēSIONem, regnumq; ad successorem
 perueniat, ac si ipse fuisset primum constitu-
 tus, nullique extitissent Reges intermedij, sic
 enim, et non aliter intelligendū est, commune
 iuris peritorū axioma, his verbis à *Valenzuela*
Velasques post penēs innumeros, quos refert (a) *conf. 198. n.*
 traditum (a) *Pactō enim conuento ob publicam* 2.
salutem iam inde ab initio à tota Republica cum
primo Principe inito, gentium iure inducō Dei
nomine confirmato posteris primi illius proditur,
seu aperitur Regnum, nec ab hoc, aut illo posses-
sore accipitur, sed potius iure sanguinis defertur,
vt affirmant, hocque adeo locum sibi facit, vt
extincta regia familia, ac deficientibus regij
sanguinis coniunctis non vt alius fideicom-
 misso

misso, aut maioratu ultimus grauat^{us} posset
 liberè disponere in quemcumque de bonis fi-
 deicommissi, vel maioratus, ita disponere po-
 test de regno ultimus regij sanguinis Rex, et
 sibi successorem in regno declarare, et insti-
 tuere, sed ad regnum, et rempublicam, popu-
 lumque rediret iterum ius, et potestas nouū
 Regem creandi, et instituendi. Atque ex hoc
 si alij iuris tituli, quos supra indicauimus Se-
 renissimo nostro Regi Philippo V. vel defice-
 rent, vel dubij, et obscuri essent, vt reuera
 non sunt, sed clarissimi, et apertissimi, vtique
 sine dubio hic, satis superque esset consensus,
 scilicet populorum, qui per tot gentes, et re-
 giones subditarum Hispanę Monarchię na-
 tiones dolentèr simul, et letantèr acceperunt
 Nuncios discessus è vita optimi Regis Caroli II.
 et institutionem in Regem Philippi V. illius
 flentes mortem, et huius gaudentes ad thro-
 num ascensionem, quam vno omnium voto,
 consensu, et animi voluntate, magna cum le-
 titia, et maximè fœstiuis acclamationibus su-
 sceperunt, et celebrarunt, atque ipso nondum
 viso, postquam autem viderunt, et omnis
 generis homines regionum, ad quas accessit
 florentem adolescentiam corporis decorem,
 et cum insigni maiestate humanitatem, exi-
 miam benignitatem, piamque religionem cō-
 iunctam omnibus corporis, et amabilibus
 animi dotibus mirati sunt, et verè gratior è
 pulchro veniens corpore virtus eis visa est, ac
 mente, et oculis suauitèr capti, toto se corde, et
 animo ei dediderunt, obsequiumque, et sum-
 ma-

neque fidelitatem spontè obtulerunt . Atque hoc verum regnum est, ac firmum, omnibusque ab hostibus tutum, cum subditalem Regem amant, reuerentur, & fidelitè colunt, ipsisque imperare cupiunt, & optant . Quid enim vlla vis poterit, & quis amorem, fidemque subditorum à corde, & animo euellet, vt qualiscumque futura sit sors belli, semper regnū Philippi V. in voluntate ipsorum immotum, & stabile erit, ac equidem semper, & vbiq; Imperia, & regna in vnanimi consensu, & voluntate populorum principium habuerūt, ac alitèr subitineri, nisi eodem consensu, & voluntate non potuerunt, neque vnquam poterunt.

Cùm ex omni parte vnde deduci valet ius Serenissimi Philippi V. obtinendi Monarchiæ Hispanam pateat, & certissimū, manifestumque sit, oportet inspicere, quibus illud medijs Cæsariani obumbrare nitantur, ac vtique maximum ipsis perfugium est. Pax, Nuptiæ, renuntiatio; hæc enim commiscent, & maximum pacis bonum ex nuptijs, & matrimonio magni Regis Ludouici XIV. & Serenissimæ Hispaniarum infantis Philippi IV. Regis filiæ ortum, affinitatem ex nuptijs contractam, & amorem inde inter Reges vinculum, & nexū ac corroborationem, & stabilimentum pacis fuisse. Renuntiationem verò ne prætextu cuiuscumque successionis pax in posterum turbari, frangiue posset.

Pacem Summi Dei munus esse, tranquillitatem publicam, dulcem populorum oblectatio-

tionem, & quietem ducentem, & omnium votis, & precibus exoptandam, atque expectandam nemo negare potest. Sed nimis profecto fallitur, qui alio vinculo, & nexu firmam, & perpetuam existimandam putat, quam quo Priuernas ille in Senatu Romano apud Liuium (a) dixit. *Si bonam dederitis, & fidem, & perpernam, si malam baud diuturnam*. Non aliter enim fœdera, & paces stabiles, ac diu persistentes expectari possunt, nisi cum vtrunque æqualiter commodum, & incommodum ferunt, & non plus vnus, quam alter emolumentum, ac detrimentum accipiat, nullam antiquorum, & præsentium temporum recordationem habeat oportet. Si quis Regum in aula sanguinis conjunctionem, & vinculum ad fulciendam, sustinendamque pacem alicuius momenti esse putet, nisi potius ad atendam suspicionem, & metum insidiarum, & doli.

Conciliant enim huiusmodi connubia, & affinitates, vt in reliquis hominibus etiam inter principes, & Reges fœdera, & amicitias, sed vt est in prouerbio, *vsque ad aras*, scilicet ad Imperij arcana, & inuiolabile ius Maiestatis, cum enim de dominijs rebus, regia potestate, regnique, ac Subditorum incolumitate agitur omnis cognatio, affinitas, vel quæuis alia necessitudo relinquitur, solaque ratio, & vis Imperij, siue boni, siue mali Principes sint, substituitur, atque attenditur.

Quo enim minus boni Principes cupiditate de alienis certandi tenentur, eò magis sui regni iura tueri, & ne publica pax, & tranquillitas

litas tūrbetur, ciuesque ab omni externa læ-
sione, & iniuria custodire obstringuntur, ob-
id enim Reges ab initio constituti sunt; & re-
gendi potestas eis tributa. Propterea Romæ
primi Consules paterna pietate neglecta, vt
reipublicæ salutis consulerent proprios filios
ipsis spectantibus mortis supplicio puniri ius-
serunt, sic & Rex Salomon Adoniam fratrem
primogenitum ambitu regni ob petitas Abi-
sag nuptias non grandi, vt videtur, suspicione
trucidandum iussit, neque aliud fuit Absalo-
nis Sancti Regis Dauid filij fatum, & nostra
memoria omiſsis pluribus, quæ colligi posset
Franciæ Regis cognomento iusti mater, fra-
terque finibus regni abierunt, ne turbas fere-
rent.

Malorum autem Principum nuptiæ tantū
abest, vt fœdera, pacemque confirmant, quod
immo sub earum velamento faciliorem ape-
riunt viam, occasionemque præbent, patrici-
dia perpetrandi, regnaque vsurpandi, sic Saul
Michol filiam Dauid nubere voluit, vt illum
incautum occideret, & Polomaus Ægypti
Rex Alexandro Regi filiam in matrimonium de-
dit, vt ab affinitate deceptum vita, & regno
priuaret, (a) quid Tarquinij, & Tulliæ infelices
nuptiæ præuiderunt, nisi patris, socerique mor-
tem, & regni inuasionem, vtque filia per truci-
dati corpus patris carpentum duceret, illiusque
sanguine impiè fœdaret? Quid Neronis adop-
tio, & Octauiæ nuptiæ, nisi vt vitrico veneno
perempto, priuignus, & gener imperium con-
sequeretur, dies vtique nobis deficerent, si re-
gia.

giarum inter cognatos tragica exempla connumerare vellemus, non omittendum tamen Pharasmanis Regis Hyberiae scelus in Mithradatem, fratrem, & generum, vt Armeniae illius regnum occuparet, dolo deceptum, & crudeli morte interfectum. Quippe illi inquit Tacitus.

(1) *annal. lib. 12.*

(a) *Cupido regni fratre. & filia potior.* Quod & in Cæsaris foederatis Hollandis, & Anglis maximo cum piorum horrore pessimoque exemplo, renouatumue orbi toto notum est. Illi enim veram, sanctamque Romanam Christi Dei religionem abiecerunt, vt legitimam, iustamque Regum dominationem eijcerent, & hi Regem suum innoxium scelere antea inaudito carnifici trucidandum dederunt, & in eius legitimum successorem, generum, simulque ex sorore nepotem ad eijciendum è regali Solio Socerum, pariterque Auunculum excitarunt, atque rebellantes iuuerunt.

Et isti nunc tantorum scelerum, totiesque fractae fidei rei suis Regibus rebelles, dum Cæsaris partes suas faciunt, pacem, & coniugale foedus obiectare audent, ac si idem esset ius, quod sibi debetur prosequi, & consequi, & quod nullae pacis, & nuptiarum pactiones, aut abstulerunt, aut auferre potuerunt, & quod illi fecerunt, & faciunt omnia fundamenta iustitiae tollere, ac omnia naturae, gentiumque foedera contemnere, ac tantummodo quodlibet, & placet; ac quo peruersus furor ducit, ius, & æquum putare. Et quid est hoc aliud, nisi ius, & iustitiam non in re, sed in cuiusque scelesti opinione, & voluntate constituere?

Ve-

Veruntamen vltra progrediamur, & quæ
 pro Cæsarea Maiestate, & Serenissima domo
 Austriaca in nuncupato manifesto deducta, &
 allegata referuntur, singulatim inspicienda, &
 resellenda sumamus.

De

22

De adductis, & allegatis no- mine Cæsareæ Maiesta- tis, & Serenissimæ Do- mus Austriacæ.

His Cæsaris nomine scriptis proponitur ante omnia secundum leges, & vetustos Hispaniæ mores non posse vnquam regna Hispaniæ, & Galliæ sub vnius Regis persona, & dominio vniri, & ab vno regi, & gubernari. Quod vtique negari posset exemplo saltem controuersiæ, contentioniſque diu iure, & non sine armis disceptatæ inter Berengariam Sancti Ferdinandi Regis Legionensis matrem, & Blancam Ludouici Noni pariter Sancti Regis Galliæ matrem, quæ cum essent sorores Henrici Regis Castellæ sine liberis defuncti in quæſtionem venit cuius illarum vti primogenitiæ successio deberetur, & non quod Castilia in Regem Galliæ transire non posset, de qua re scribit Zurita (a)

(a) lib. 2. annal.
cap. 75.

Aunque tuuo gran contradicion la Reyna en esta succession, porque los Condes D. Aluar Nuñez de Lara, y D. Fernando despues de la muerte del Rey D. Enrique pretendieron, que deuia suceder la Reyna de Francia, que era la mayor de las bijas del Rey D. Alonſo, y no le querian entregar los Castillos, que tenian en su poder por el Rey D. Enrique

rique: y sobre esto vuo guerra entre la Reyna, y los Condes, que durò mucho tiempo, y embiaron à requerir à la Reina de Francia, que viniessse à tomar la possession de su Reyno, y por estar la cosa del Rey de Francia en gran turbacion, y tener lo de aquel Reyno en auentura de perderse, quedando el Rey Luis de Francia su hijo muy niño dio licencia, que los Condes entregassen las fuerças, y les algo el homenage, que auian hecho al Rey D. Enrique su hermano: y por esto, y por no dar lugar, que el Reyno de Francia se juntasse con el de Castilla, y quedasse vnido con el de Leon olvidaron la fè, y naturaleza, que deuian à la legitima sucesora: y en esto estuuieron los mas conformes en tanto grado, que muchos affirmauan, que la Reyna D. Berenguela fue la mayor, y recibieron por sus Señores à la Reyna, y al Infante D. Hernando su hijo, porque Castilla no se sujetasse à Francia, & Mariana (a) *Blancam ætatis prærogatiua subleuabat, ut fraterni Imperij heres esset, legesque Hispaniæ, si iura regnandi leguleiorum modo tabulis continerentur, & non potius studiis populi, & principum dexteritate, virtute, festinatione, felicitate, quod in præsentia accidit. Nam maturæ ætatis Comitissæ Blanca prætermissa populi, & procerum consensu Berengariæ regnum delatum est, externum Imperium exhorrebant, & nouorum motuum materiam, si Gallia Hispaniæ commissa esset, subtrahendam iudicabant.*

(a) lib 12. c. 7.

Hi duobus Hispanis, & alios duos Gallos adijciendos ducimus Spondanum, et Brietiū, quorū ille sic scribit. (b) *Interim in Castella hoc eodem anno celebratæ sunt Burgis nuptiæ Her-*

(b) Spondan.
ann. 1269. n. 5.

mandi

nandi, siue Ferdinandi maioris filij Alphonfi Regis, & Blanca filia S. Ludouici Francorum Regis, ingenti solemnitate (præhabita à Papa Clemente dispensatione super impedimento consanguinitatis) cui interfuerunt præter Alphonfi fratres, & cognatos, idem Iacobus Rex Aragoniæ sponsi auus, & Petrus maior ipsius filius, Philippus Sancti Regis filius natus maximus sponsæ frater, Eduardus Angliæ Princeps, qui Leonoram Alphonfi sororem duxerat uxorem, Mahomad Albamar Rex Granatæ, Guillelmus Montisferati Marchio, per multique ex Gallia, Italia, Anglia, Hispania procures, atque Antistites. Quod autem Hispani scribunt ijs nuptijs promissum fuisse, ut Ludouicus Rex Sanctus suo, & filiorum nomine iure decederet, quod in Castellæ regnum obtinebat ex parte matris suæ Blanca, minus dicunt, quàm conuentum est. Id enim etiam concedunt Franci, sed ea conditione nuptialibus pactis adiecta (quam etiam Ptolomæus Lucensis illius temporis auctor historiæ suæ inseruit, & ex Hispanis ingenuè agnoscit Rodericus Sanctius Episcopus Palentinus) ut liberi, qui ex huiusmodi nuptijs procrearentur, etiamsi Ferdinandus eorum parens ante obitum patris sui moreretur, succederent in regno Castellæ post obitum aui Alphonfi exclusis alijs eius filijs Ferdinandi fratribus minoribus, qua postea, ut videbitur, violata, etiam hoc capite pristinum hereditariæ successionis ius remansisse denuo noscitur penès S. Ludouici posteros. Et Brietius (a) Obijt & hoc anno Ferdinandus Rex Castellæ anno ætatis 52. cum pararet expeditionem in Mauros Sanctus à suis habi-

(a) Brietij par.
3. tom. 2. anno
1252. & mundi
1305.

Habitus, non item ab alijs, cum Regi Francorum viro sanctissimo debitum Regnum retinuiſſet.

At præterita narratione, quæ deindè turbatum, & belli ob expulſionem filiorum Ferdinandi nuncupatorum de la Cerda à ſucceſſione Regni, & Sanctij eorum patrui admiſſione ex ſupra expoſitis apparet; Primò, non verè in Cæſaris Maniſeſto affirmari legibus, ac vetuſtis moribus Hiſpaniæ vetitam eſſe vnionem Regnorum Galliæ, & Hiſpaniæ, quippè in magna, de qua mox diximus controuerſia nil tale fuit allegatum, & deductum, vtcumque ab hac vnione tunc populi Caſtellæ abhoruiſſe dicantur, ſed illud effugium prætulſſe, ſiue verum, ſiue non, quòd ſcilicet Berengaria eſſet primogenita, & non Blanca, in quo nihilominus ſcriptores variant, & alij affirmant, alij & fortè veriùs negant. Sed vis & arma præualuerunt, ac ius, & iuſtitiam ſuperarunt.

Atque hoc idem quòd ſcilicet ſecundum Hiſpaniæ leges, & antiquos mores vetita ſit vnio Regnorum Hiſpaniæ, & Franciæ, verum non eſſe ſatis oſtendit, & maniſeſtum reddit Alphonſi IX. Magni Regis aſtrorum, & omnium doctrinarum ſcientia clari, ac etiam Hiſpaniæ legiſlatoris editis ſeptem partitis, teſtamentum, quo Regnorum hæredes inſtituit nepotes de la Cerda ex filio eius primogenito Ferdinando præmortuo, & illis deficientibus ſubſtituit Regem Franciæ, his verbis: *E ordenamos aun mas, que ſe hijos de Don Ferdinando murieſſen, que deuieſſen heredar, que tome eſte*

D

nue-

nuestro Señorio el Rey de Francia, porque viene derechamente de línea derecha, onde nos venimos del Emperador de España, y es bisnieto del Rey Don Alonzo de Castilla bien como nos. Es nieto de su hija Garzia, (a) quam utique sapiens, prudentisque Rex non fecisset, si huius modi leges, moresque in Hispania obtinerent.

(a) *de expens.
& meliorat. ca.
16. n. 26 in fin.*

Deindè tam hoc, quàm & alia exempla Regum Franciæ, qui è domo Regia Hispaniæ vxores acceperunt, quæ refert Thuanus his verbis: (b) *Ad hæc perpensæ voluntatis Gallorum erga Hispanos testimonia accedere, & affinitates sæpius cum ipsis contractæ, nam Ludouicum in Beatorum numerum relatum Blanca Castellanenfi prognatum, Philippum item I. & Augustum Hispaniæ matribus natos, nostra ætate Franciscum I. Helionoram Caroli V. sororem in uxorem duxisse. Philippum verò hodiè felicissimè in Hispania regnantem, Elisabetham Henrici II. filiam in matrimonium habuisse, postea Carolum Enrici filium Elisabetham Austriacam Maximiliani, & Philippi sororis filiam pietate, & vitæ sanctimonia omnibus Gallis merito carissimam feminam in uxorem duxisse, ab eoque tempore summa utriusque gentis, mutua officia fuisse; donec Rex Catholicus labenti Galliæ Regno vicem eius insita clementia moderatus auxiliarem, ac salutarem supposuit manum. Ostendunt non ex eo, quod ex huiusmodi nuptijs contingere posset, vt per successionem in vnum Regem, vtrumque regnum caderet, abstinuissè ab illis contrahendis, & dumtaxat in duobus post*
Thua.

(b) *lib. 105.*

Thuanum celebratis nuptijs cum Regibus Ludouicis XIII. & XIV. fuerunt exactæ renunciationes, & tamen cum nullo magis, quàm cum his duobus fuit diu, & atrociter bellatum, vt constet adfinitates, sanguinisq; commixtiones ex nuptijs etiam reciprocis, quales fuerunt Ludouici XIII. & Philippi IV. quorum vterque alterius sororem duxit, non eam vim habere, neque huiusmodi vinculumnectere, vtcunque alio respectu fortissimum sit, vt cum de iure regnandi, ac imperij maiestate tuenda tractetur alicuius momenti, & potestatis habendum sit, quemadmodum omnium sæculorum, omniumquè nationum exempla, & memoriæ tradita sunt, & passim leguntur.

Et quodd nuptiæ tempore pacis, vel inter pacis pactiones compositæ sint, non propterea si ex nouis superuenientibus iuribus aliquid petatur, illudquè præstari negetur, vnde bello, & armis, id quod sibi ex noua causâ debetur, prosequendum videatur, necessequè sit, pax ante conuenta, & habita fracta dicenda videtur; cum de nouis rebus, nouisquè iuribus post celebratam pacem quælitis, non fuerit actum, nec agi, & conueniri potuerit; (a) idque maximè locum habet, cum quis, vt noster Philippus V. non ipse arma mouet, sed contra eum mota repellit, vt iure merito debet, & tenetur, ac proinde, quod de fracta pace obloquitur, non ipsum Regem Catholicum redarguere, sed Cæsarem, eiusquè fœderatos, qui primi, & nulla honesta, & legitima

D 2

causa

(a) *Bart. in l. stipulatio hoc modo, & ibi Alex. & las. ff. de verb. oblig. Felin. in cap. si diligenti, vers. decimo fallit de for. compes. & alij apud Mynsger. obseru. 7. n. 4. cent. 1.*

causa impiè, & iniuste bellum, & arma intulerunt, redarguendi sunt. Atq; quamuis de nuptijs inter pacis pactiones conuentum fuerit, numquam vtcumque de violata, & fracta pace quis conqueri posset, nuptias non sanctè habitas, & mutuo amore inter regiones coniuges custoditas, & obseruatas argui potest.

Neque cùm de pace loquitur sub eius inuolucro de renunciatione, quam tantoperè exaggerant, & amplificant, quidquam sentiendum videtur: quippè nihil ad pacem renunctio attinet, vspotè cùm inter capitula, seu pactiones pacis, nullum de renunciatione verbū fiat. In tractatu enim pacis franco Hispanè, quam ex Gallico idiomate in latinum ad verbum interpretatum scribit Brachelius, (a) siuè Thuldenus caput XXXIII. his conceptū legitur verbis. *Ut pax hæc vnio confederatio, bonaquè correspondentia, quemadmodum in vois, ut sit tãto magis firma, durabilis, minusquè dissolubilis nominati ante duos præcipui Ministri Cardinalis Dux, & Marchio Comes Dux vigore specialis potestatis hunc in finem ab ambobus dominis Regibus sibi data, eorum nomine Regis Christianissimi cum Serenissima Infante domina Maria Theresia Regis Catholici filia natiu maiore matrimonium pacti sunt, & stabiliuerunt, eodemquè ipso die, quo præsentis data peculiarem, ad quem ob conditiones reciprocas dicti matrimonij, illudquè celebrandi tempus quiuis remittitur, tractatum concluderunt, & subsignarunt, tractatus hic peculiaris matrimonijque capitulatio eiusdem, ac præsens pacis tractatus, cùm sit pars eius præcipua,*
& di-

(a) bisi tom. 4.

& dignissima, simul maximum, ac pretiosissimum certæ eius durationis pignus roboris, ac vigoris babeantur. Hanc pacem huncq; tractatum inter solos Galliæ, ac Hispaniæ Reges gestum fuisse omnibus constat, & patet, nec rectè dici potest ob bellum inde secutum inter Cæsare, eiusquæ foederatos, & Galliæ Regem, vel non seruatum; vel fractam à Gallo, cùm licet Hispanus Monarcha Cæsari in eodem bello adhærere voluerit, satis tamen notum est, hoc inuito Gallo Rege, ac contra suadente, accidisse.

Vt cumque verò res accipiatur, indubitanter verum est renunciationem, quam adeo decantant, & inculcant, ad pacis pactiones, & capitula nil pertinere, quippe de ea nulla mentio fit, vel verbum legitur in dicto cap. XXXIII. nec alibi in pacis instrumento, quin immo, nec de illa loqui, & agi poterat, dum duo illi Supremi Ministri se peculiare, siue speciale mandatum suis à Regibus habuisse ad in simul cum pace de matrimonio præfato conueniendo, atque paciscendo, non autem asseruerunt, neque vlla mentio fit de mandato Serenissimæ Infantis Mariæ, sine quo de rebus, ac iuribus eidem quomodocumque spectantibus indubitanter, & certissimè renuntiatio nullo modo, nulloquæ iure sustineri, & valida censeri potest.

Et demum nihil eorum, quæ ad non admitte-
tendam Galliæ, & Hispaniæ regnorum vnionem, sed ad illam perpetuo euitandam afferuntur ad præsens obstare aliquo modo valent

lent, ac possunt, cum omnino, prorsusque extra eam speciem res versetur, et sit non enim de huiusmodi vnione agitur, sed vt noster Rex Philippus V. feliciter in Hispania regnet, eiusque satis amplam Monarchiam dumtaxat gubernet, ac regat, pariterque suam Rex Gallie, atque vterque suos ad successores regna, et dominia transmittat, et ita vt nunquam ad vnum, et eundem ambo Imperia recidant, sed semper, et perpetuo diuisa, et segregata maneant, atque non sine timore, (quod Deus auertat) ne ob sui quisque regni iura tuenda, in posterum dissensiones insurgant, et inuicē bella renouentur.

Quod similiter, vt iterum ad eas transeamus, de renunciatione, siue renunciationibus affirmari, ac censeri debet hoc est; et ipsas extra presentem esse speciem, vtpotē exactæ, & conuentæ ad illum etiam finem, ne regna, & Monarchiæ cum duæ sint, in vnam redigerentur, ac ipsarum vnio vitaretur, cumque ex dictis vnio hæc dari non possit, equidem cessat renunciationum finis, & omnis illarum effectus secundum notas nature, & iuris regulas.

Verum quia enunciatarū renunciationum, quæ habentur instrumenta, siue inter pacis pactiones, siue extra, gesta, actaque existimanda sint, vis tota, & præcipuum fundamentum iurium Serenissimæ domus Austriacæ continere in præfato manifesti compendio maxima cum asseueratione profitentur, & iactant, atque omnibus pactis, cautionibus, cautelis, & am-

amplissimis clausulis, quæ humana mente unquam excogitari, & inueniri quocumque modo, & forma potuissent roborata, & munita ostendere, ac probare conantur. Circa hæc propterea paulò latius, & plenius immorandum, & animaduertendum videtur.

Ac quod primùm quasi præcipuum iurium Domus Austriacæ fundamentum præmittunt secundum leges, moresque Hispaniæ Gallos à Regia dominatione perpetuò exclusos satis supra refutatum est; quod autem hoc respectu, vt in compendio manifesti subiicitur Philippus III. vt nullam disputandi causam, rationemquè relinqueret nuptiarum Ludouici XIII. & Serenissimæ Infantis Annæ Austriacæ ipsius filiæ solemniter celebratarum anno 1612. tempore inferendam statuerit clausulam renunciationis post dotis promissionem in manifesto relatis verbis. *Que Sa Maieité Catholique promet, & demeure obligée de donner, & donnera a la Serenissime Infante Dame Anne en dot, & en faueur de mariage avec le Roi tres Chretien de France, & payera a Sa Maieité tres Chretienne ou a celui qui aura pouuoir, & commission d'elle, la somme de cinquecent mille ecut d'or de la valeur de seize Reales la piece, & se en la Ville de Paris un jour auant la celebration dudit Mariage.* Atque semotis, & omisissijs, quæ de dote non soluta, de minori ætate Serenissimæ Infantis, de metu saltem reuerentiali, de ignoratis iuribus, & non cognitis, ac de plusquam maxima, & enormissima læsione, alijsque pluribus, quæ dum agebatur de Ducatu

catu Brabantiæ fusè huic, & aliæ opposita, & latè hincindè disputata fuerunt, quæ non tangenda etiam pro ea, quàm debemus veneratione, & reuerentia Monarchiæ Hispanæ duximus, si tantummodo de hac, & alia renunciatione contemplatione nuptiarum Infantis Mariæ Theresiæ, & Christianissimi Regis Ludouici XIV. quatenus ad speciem, & casum præsentem pertinent, loquamur, & tractemus, hæc de renunciatione Serenissimæ Annæ Gallico idiomate statim post iam relata de dotis promissione verba in manifesti compendio afferuntur.

*Que la Serenissime Infante Dame Anne se tendra pour contente, & cōtentera du susdit dot., sans-que porse apres elle puisse alleguer aucun sien ou-
tre droit ni intenter aucune autre action ou des-
mande, pretendant qu'il lui apparrienne, ou puisse
appartenir autres plus grans biens droit rai-
sons, & actions pour cause des heritages, & de plus
grandes successions de leurs Majestés Catholiques
ses pere, & mere, ni pour contemplation de leurs
personnes considerable en qualquier autre manie-
re, ou pour quelque cause, & titre que se soit, soit
qu'elle le sçeut ou qu'elle l'ignorât, attendu que de
quelque qualité, & condition, que les dites actions
& choses cideffus soient, elle pour tant n'en lais-
sera d'en faire la renunciation en bonne, & deue
forme, & avec toutes les assurances, formes, & so-
lennités, qui y seront requises, & necessaires la
qual' dite renunciation elle fera auant que d'e-
tre mariée par parole de present. Qu'elle aussi tot
apres la celebration du mariage aprouuera, & ra-
tifie-*

tifiera conjointement avec le Roi tres Cbretien avec les memes formes, & solemnitez qu'elle aura fait a la susdite premiere renonciation voire avec les clauses qu'ils verront être les plus cōuenables, & necessaires a l'effet, & acōplissement de la quelle renonciation leurs Majestez demuereront, & demuerent des à present, comme pour lors obligées, & au cas qu'elles ne fassent la dite renōciation, & ratification en vertu du present contract par capitulation, icelles renonciation, & ratification sont tenues, & censees des a present, comme pour lors pour bien, & deuement faites passees, & ottroyees.

Que la Serenis. Infante d'Espagne Dame Anne & les Enfans procrees d'elles soient males ou femelles, & leurs descendants premiers, ou seconds troisiemes ou qu'ils puissent se trouuer voire a tout jamais ne puissent venir ni succeder es Royaumes Etats seigneuries, & dominations qui appartiennent, & appartiendront a Sa Majestè Catholique, ni en aucun de ses plus grands Royaumes, Etats, Seigneuries Prouinces, & Iles adjacentes, Fies, Capitaineries, ni es frontieres, que Sa Majestè Catholique possède des a present ou qui lui appartiennent, ou pourront appartenir dedans, & dehors le Royaume d'Espagne, que par ci deuant leurs Majestes Catholiques, & leur ascendants predecesseurs eurent, possederēt, & leurs appartenrent, ni en, tous ceux qui sont compris en iceux, ou depēdans d'iceux, ni memes en tous ceux qui par ciapres en quelque temps, que ce soit, elles pourront acquerir ou acroitre ou ajouter aux susdits lieux Royaumes Etats, & Dominations, ou qu'elles pourroient beriter ou qui leur pourroint

E

echoir

échoir par deuolus ou par quelques autres titres
 droits ou raisons, que ce soit, ou qui puisse estre en-
 core, que ce fut durant la vie de la Serenissime
 Infante Dame Anne, ou après sa mort en celle de
 qui que ce soit de ses descēdans premier seconds ou
 troisièmes nez ou en quelque maniere, qui pu sse
 auenir. En tous lesquels cas des à présent la dite
 Dame Anne Infante dit, & déclare estre, & demeu-
 re bien, & deuement excluse, en semble tous ses en-
 fans, & descēdans males, & femelles encore qu'ils
 se voulussent dire, ou pussent dire, & pretendre qu'
 en leur personne ne se peuuent ou doiuent consi-
 derer icelles raisons comme de nulle valeur de la
 chose publique ni autres esquelles la dite exclusion
 se pourroit fonder, & qu'ils voulussent alleguer, ce
 qui à Dieu ne plaise, que la succession du Roi Catho-
 lique ou de ses Serenissimes Princes, & Infantes,
 & d'abondant des males qu'il à ou pourra auoir
 pour ses legitimes successeurs eut manqué, & de-
 failli parce que comme en aucun cas, ni en aucun
 tems, ni en quelque maniere qu'il put auenir el-
 le ni eux, ses boirs, & descendans n'ont à suc-
 ceder, ni pretendre pouuoir succeder sans preju-
 dicier ausdites Loix, Coutumes, Ordonances, &
 Dispositions en vertu desquelles il a soccede en
 tous ses Royaumes. A toutes lesquelles conside-
 rations ensemble, & a chacune d'icelles en parti-
 culier leurs Majestez derogent en ce qu'elles
 contrarient ou empechent le contenu en se cōtra&
 ou l'acomplissement, & execution d'icelui, &
 que pour l'aprobation ratification de cette Ca-
 pitulation presente elles, y derogeront, & dero-
 gent veulent, & attendent, que la Serenissi-
 me

me Infante, & les descendans d'icelle demeurent
 a l'auenir, & pour jamais exclus de pouuoir suc-
 ceder en aucun tems, ni en aucun cas es etats du
 Pais bas de Flandres Comte de Bourgogne, &
 Charolois leurs appartenances, & dependances, les
 quelles Prouinces, &c. Etats furent donnez par
 S.M. Catholique, a la Serenissime Infante Dame
 Isabelle, & qui doiuent retourner à S.M. Catholi-
 que, & a ses successeurs. Pareillemēt aussi ils decla-
 rent, expressement qu'en cas que la Serenissime
 Infante demeurat veuve (ce qu'à Dieu ne plaise)
 sans enfans de ce mariage qu'elle demeurera libre,
 & franche de la susdite exclusion, & partant decla-
 ree personne capable de ces droits, & de pouuoir suc-
 ceder en toutce qui lui pourra appartenir ou echoir
 en deux cas seulement: si elle demeurant veuve de ce
 Mariage, & sans enfans venoit en Espagne: l'autre
 si par raisō d'Etat pour le bien public, & pour juste
 considerations elle se remarieroit par la volonté
 du Roi Catholique son pere ou du Prince des E-
 spagnes son frere esquels deux cas elle demuera
 capable, & habile a pouuoir succeder, & heriter.

Hæc sunt verba renunciationis Serenissi-
 mæ olim Reginae Annæ Austriacæ nuptæ Lu-
 douico XIII. Franciæ Regi, & filie Philippi III.
 Regis Hispaniarum, quæ integra ex præfato
 manifesti compendio transcribere visum est,
 ne quid verborum, & clausularum non rela-
 tum dici valeat. Ac vtique plura sunt verba,
 & clausulæ, & quidem amplissimæ, sed si ad
 examen, vt fas est, reuocentur, multa inutilia,
 & extra speciẽ, & casum, alia quæ, & adijci in-
 teri iure non poterant: et omnia, quæ nullo

prorsùs modo , vel Serenissimæ domûs Austriacę iuuant, vel potentissimi Regis Philippi V. iura lædunt. Etenim semotis , quæ extra renunciationis relatum scripturam, et instrumentum obijci possent de Serenissimæ Infantis ætate minore , de plusquam enormissimâ læsione, et dolo re ipsa , ac de vi , et metu saltem reuerentiali , et alijs, quæ omnia, vt diximus , ad alium finem annis retro lapsis opposita, et discussa fuerunt , et de quibus nihil ad præsens loquendum arbitramur in ipsa renunciatione superuacua , et inania videntur verba illa : *Soit qu'elle le sçeut ou qu'elle l'ignore, attendu, que de quelque qualité, & condition, que les dites actions, & choses ci dessus soient, elle pour tant n'en laissera d'en faire la renonciation en bonne, & deuë forme, & avec toutes les assurances, formes, & solennités, qu'y seront requises, & nécessaires ;* vtpote cum iuri , quod ignoratur, vtcumque verbis renuntiatio ornata sit , renunciari non possit. (a) Sit attamen vtcumque copiosis, & amplis verbis, & pactionibus hæc, de qua agitur renuntiatio celebrata , certè saltè in duobus laborat, ne adduci, & allegari in rem præsentem possit, & valeat. Vnum, in quo deficit, & alterum, in quo inutilitèr abundat. Deficit quidem in eo, quòd non aliæ hæreditati, & successioni, perquam amplissimè renunciauit, nisi patris, & matris, Regum, scilicet Philippi III. & eius Vxoris Serenissimæ Infantis renunciantis genitores , vt manifestum redditur, ac apertissimè patet ex illis verbis. *Que la Serenissime Infante Dame Anne se tiendra*

(a) l. mulier D. de inoff. test. cum alijs per gloss. in auth. quomodo oport. Episcop. verbo interrog. & post multos Gramm. dec. 57. n. 8. multa cogerit Gaill. obseru. 27. lib. 2.

dra pour contente, & contentera du fufdit dot
sans, que par ci-apres elle puisse alleguer aucun
sien autre action ou demande pretendant qu'il lui
appartienne, ou puisse appartenir autres plus
grands biens droits raisons, & actions pour cau-
se des heritages, & de plus grandes successions de
leurs Majestes Catholiques ses pere, & mere. (a)

Non utiq; ex his, neq; ex alijs omnibus, dein-
de sequentibus verbis apparet, & constat aliæ,
quam patris, & matris hæreditati, & successio-
ni fuisse renunciatum, & propterea Philippi
IV. & fortiùs neque Caroli II. successionem, &
hæreditatem fuisse in renunciatione compræ-
hensam, vel compræhensas. Satis enim iure
notum, & euidens est, omnia regna, domina-
tiones, aliasquæ, quæ quocumque modo, & ti-
tulo potentissimi Regis Philippi III. erant, &
per eius obitum in Regem Philippum IV. siuè
hæreditario, siuè sanguinis, siuè alio quocum-
que iure transierunt, & transmissa sunt, & ip-
sammet latè patentem Monarchiam, non am-
plius Tertij, sed successoris Quarti Philippi, &
nuncupari, & esse. Et proindè qui, vel quæ pro-
pter abdicationem, vel renunciationem, aut
aliter hæreditatem, & successionem Philippi
III. capere non posset, ab hæreditate, & succe-
ssione Philippi IV. & multo minus Caroli II. nō
ideò excludendus, sed eandem licito, optimo-
quæ iure, & ab intestato, & ex testamento ac-
quirere, & habere non impediretur. (b) Quam-
obrem Iurisprudentes, & Consulti, qualem tã-
ti, & tales regij Ministri, vel non animaduerte-
runt, vel neglexerunt, eam idoneam cautelam

(a) post alios
Gutierrez in ca.
quamvis pactio.
omnino serva-
ri debet n. 10.

(b) ex commu-
ni DD. senten-
tia tradit Co-
uar. in §. relect.
cap. quamvis pa-
ctum de pact. in
6. par. 3. §. 3. nu.
2. nec est qui cō-
trarium sentiat,
Cappell Tholos.
dec. 458. Gail. ob-
serv. 14. centur.
2. n. 12. Mynsing.
obser. 2. n. 2. cen-
tur. 2. & alijs.

in

in huiusmodi renunciationibus adhibendam arbitrati sunt, & censuerunt; vt scilicet cefsiones, seu renunciationes fierēt hæreditatum, & successio- num non solum paternarum, & maternarum, sed & auorum maiorum vtriusque, ac fratrum, sororum, patruorum, amitarum, auunculorum, ac maternarum, aliorumque Superiori ordine collateralium, & apud nos Tabularij, siue Notarij omnes renunciationes siue procerum, & nobilium, siue inferioris ordinis, & totius populi, quæ ferè in omnibus nuptiarum tabulis paciscuntur, & fiunt non aliter, ac de iam recepto more, & stylo extendunt, et stipulantur.

Abundat autem inutilitèr, et inanis, et superuacua est renunciatio, quatenus subiungit verba illa. *Que la Serenissime Infante d'Espagne Dame Anne, & les Enfans procrees d'elles soient males ou femelles, & leur descendans premiers ou secòds troisiemes ou qu'ils puissent se trouuer, voire à tout jamais, ne puissent venir, ni succeder es Royaumes et ats seigneuries, & Dominations qui appartiennent, & appartiendront à S. M. Catholique, & latius vt supra relata sunt, dum important, & significant exclusionem descendantium ex eadem Serenissimâ Infante. Non enim potuit per renunciationem etiam quomodocunque iuratum renunciare pro filiis, & descendantibus, & reddere eorum conditionem deterioremaximè cum in præsentì venientes propriâ ex personâ descendentes non indigeant repræsentatione, nec gradûs, nec personæ matris ad subintrandum, & multo magis cum*

cùm veniant ex sanguinis iure, quod à natura habent, & quod propterea nemo illis auferre potest: (a) *iur agnationis non pōsse pacto repudiari, non magis, quam vt quis dicat, nolle suum liberum esse*, ideò frustra laborasse videntur Ministri illi, qui tam inutili multiloquio conati sūt obtinere renunciationem alienorum iurium quæ non ab alijs, quàm ab eisdem quorū sunt, & nullo modo etiam à parentibus, & genitoribus eorum nomine auferri, & renunciari valent, quod adeo apud omnes cōstat, & notum est, vt aliquid consequendum per huiusmodi renunciationes pro filijs, & descendantibus etiam venientibus ex proprijs iuribus, & personis, quæ alioquin sepè intermiserint, nostri adinuenerint prudentes cautionem, vt scilicet eodem tempore maritus mulieris renunciantis se proprio nomine obliget, & promittat dotantibus renunciationem stipulantibus reficere de suo, de suisque rebus, & bonis, id totum quod filij, & descendentes proprio iure, & ex proprijs personis veniētes abstulerint, ac consequuti fuerint, quam vtique cautelam procuratores regij, & ministri in vtraque renunciatione adhibere neglexerunt, & non immerito cùm etiam appolita nullius momenti, & emolumenti futura fuisset, & tantummodo dicis causa adscribi videtur. (b)

Venit etiam considerata, & alia pactio, seu conuentio, & clausula renunciationis his, vt in compendio concepta verbis. *Pareillement aussi ils déclarent expressement, qu'en cas, que la Serenissime Infante demuerat veuve (ce qu'à Dieu ne plait*

(a) *verba sunt iur agnationis ff. de pact.*

(b) *Boer. dec. 3. n. 16. Ant. Fab. in Cod. de pactis defin. 23. in alleg. n. 3.*

plaise) sans Enfants de ce mariage, qu'elle demeurera libre, & franche de la susdite exclusion, & partant declarée personne capable de ses droits, & de pouvoir succeder en tout ce qui lui pourra appartenir ou echoir en deux cas seulement: si elle demeurant veuve de ce mariage, & sans Enfants venoit en Espagne; l'autre si par ration d'Etat pour le bien public, & pour justes considerations elle se remarieroit par la volonté du Roi Catholique son pere ou du Prince des Espagnes son frere esquels deux cas elle demeurera capable, & habile à pouvoir succeder, & heriter. In qua duo potissimum videntur animaduertenda. Vnum, quod eiusmodi renunciatio, non est de illis omnino exclusiuis, siuè realibus, vtpote cum renúcians duobus saltem in casibus saluum, & integrum sibi ius succedendi in vniuersam Hispaniarum Monarchiam reseruauit, & alterum, quod si permanebat vidua etiam sic futura erat Monarchiæ Domina, & Regina, si verò alij, vt poterat, quam Austriaco nupfisset, vtroque casu extra masculos Serenissimæ domus Austriacæ Hispana Monarchia constituebatur, vt proinde confundatur, quod tam asseueranter iactatur, de semper intenta conseruatione illius in agnatione masculina Austriaca.

Addit deinde idem compendij Auctor hæc verba; l'Autheur (manifesti) fait rimarquer, que l'exclusion illimitée d'un Prince Francois a la succession d'Espagne ne sauroit estre plus clairement experimée, qu'aussi ayan été confirmée auant, & apres la consommation du mariage par l'Infant, & par le Roi tres Chretien, meme par des sermens
sa-

*facrez : qu'ayant . Eté enregistree entre les loix
 éternelles d'Espagne, & de France dans les actes
 publics de l'un , & de l'autre Royaume , elle n'a
 jamais été depuis renouée en doute par aucun
 homme vivant. Qu'au contraire son utilité, & sa
 nécessité ayant été murement considérée lors que
 les Etats du Royaume s'assemblerent à Madrid
 en 1618. ils supplierent Sa Majesté Catholique
 qu'elle confirmat de nouue au par vne loi perpe-
 tuelle cette renonciation le quel Philippe III.
 leur accorda ayant fait, & publié la Loi qui à pour
 titre Loi Douzieme, dans la quelle sont repetées les
 choses ci dessus, & la renonciation, ainsi qu'il est
 rapporté dans le nouueau Code des loix imprimé
 à Madrid en 1640.*

*Sed, & hæc siue confideratio, siue argumen-
 tatio nimis friuola, & nullius roboris, & mo-
 menti est. Etiam posito, quod vera sint, quæ ex-
 ponuntur, tùm quia vtcumque in actis publi-
 cis ytriusque regni redacta, & lege lata rogan-
 tibus Hispaniæ regni ordinibus confirmata
 concedatur renunciatio, certè non alitè con-
 firmari, & in legem redigi potuit, quam secun-
 dum eius tenorem, & prout verba sonant, &
 ipsa renunciatio loquitur, & proinde quibus-
 cumque iuramentis roborata, & quomodocū-
 que lata speciali lege promulgata, & ædita cē-
 seatur, non aliam vim, & potestatem consequi,
 & acquirere potuit, quam quatenus ipsa va-
 leat, & in ea contenta locum habere possunt,
 nec vltra progredi secundum iuris regulas,
 quam eius tenor, & verba patiuntur, atque
 necesse est, vt subiaceat omnibus, quæ aduersus*

F

eam,

eam, ne in presenti specie noceat, supra allata sunt, & præsertim quod renunciatum fuit tantummodo successioni ipsius Regis Philippi III. & non Philippi IV. & multominus Caroli II. ad quorum successiones nullo iure, nulloque modo illa, quæ de istis non loquitur extendi potest, aut fieri, quod ea, de qua non fuit locutū, nec cogitatum quibuscumque iuramentis, vel legibus confirmari, roburq; accipere valeant, & insuper nomine filiorum, & descendentium, qui vel non hæredes futuri, vel nihil ex hæreditate renunciantis accepturi erant, vel etiam si hæredes, non tamen iure hæreditario, neque ex persona, & gradu renunciantis, sed ex propria persona, proprioque iure sanguinis, & cognationis cui renunciari non potest ad succedendum vocati sunt renunciari, ut dictum est non potuit, nec huiusmodi renunciatio impedimentum, aut præiudicium, & nocumentum aliquod obijcere, vel adducere potens est.

(a) *scien canon. lib. 4. cap. 9. § 7. n. 19.*

(b) *controu. gener. 3. de Summo Pontif. lib. 2. cap. 28. in fin.*

(c) *Contra Monarch. lib. 3. cap. 16. et cap. 10.*

Præterea vulgatum est, quod Princeps legibus est solutus, & quod summa potestas, qualis est regia, eam esse oportet (scribit Gibalinus (a) quæ nulli alteri subsit, nisi vni summo numini, & omnibus præsit, quibus & nouas leges ferre possit, ipseque nullis humanis legibus à se, vel decessoribus latis teneatur, ac ut Cardinalis Bellarminus. (b) Deinde cum ipse canones cōdat, signum est, eum principem, & legislatorem esse, non potest autem Princeps suis legibus obligari, cum non sit ipse seipso superior, & solum à superioribus inferioribus leges ferantur. Et Guilielmus Barclai. (c) Huc accedit, & illa ratio, quod neque suis legibus

*bus teneri possit, cū nemo sit se ipso superior, nemo à se ipso cogi possit, & leges à superiore tātum sci-
scantur, dēturq; inferioribus; neq; antecedentium
principū cum par in parem non habeat imperium,
neq; populi, cum ipse populi superior sit. Inde est,
quod B. Augustinus dicit, Imperatorem non esse
subiectum legibus, qui habet potestatem alias lege
ferre. Et iterum. Regē regno eiusq; ordinibus su-
periores esse. Ordines enim illi dum conveniunt,
licet publicam regni potestatem referant, tamen
non id alia ratione faciunt, quam quod selecti illi
proceres totum populum repræsentant. Ergo si
ut scriptura docet, Rex super populo, siue super
populum est, quam isti repræsentant, consequitur
etiam, necessario eum quoque super omnes regni
ordines, siue quod perinde est, regni ordinibus su-
periores esse.*

Quapropter iure, ac rectè affirmari potest
qualiscumque fuerit hæc lex, & quibuscumq;
solemnitatibus, proceribus, & regni ordinibus
omnibus rogantibus, & consentientibus lata,
& promulgata fuerit, nullum obstaculum, aut
impedimentum opponere potuit, quin solo
nutu, & voluntate Serenissimi Caroli II. Regis
deinde subsequētis tolli, & nullius momenti
habenda esset ad impediendam quamcumque
eius dispositionem, & ultimam voluntatem;
quatenus substineri, & valida, & firma esse nō
potuisset, nisi ipsa eadem lege sublata, & abro-
gata.

Verum non versamur in terminis, quibus
præfatæ legis abrogatione opus sit; Sed potius
agitur de ipsamet lege observanda, & atten-
denda,

denda, quippe illa, quæ est 12. tit. 7. lib. 5. recopiat. ut eius tenor ostendit, & scribit *Gonzalez de Salcedo in politica lib. 2. cap. 14. ex num. 81.* statuitur, quod Serenissima Infans Hispaniarum, Gallorum Regina Domina Anna, vel eius descendentes in perpetuum in Regno Hispaniarum succedere non valeant, non utique alia ratione, quam ne per se sola, magna Hispaniarum, & Galliarum regna unirentur. *Y por lo que importa* (sunt verba legis) *à el estado publico, y conservacion de ellas, que siendo tan grandes, no se junten.* (a) Et dispositio testamentaria Serenissimi Regis Caroli II. tendat ad idem scilicet, ne uniantur, frustra ea lex opponitur, cum tam testamentum, quam lex idem volunt, & statuunt, atque si non idem vellent, & statuerent, testamentum ex iam dictis legem tolleretur, & abrogaret.

(1) habetur apud Roxas in appendice ad par. 8 de incompat. cap. 10 n. 10.

Progreditur qui compendium facit, & suis verbis scribit. *Le Contract de Mariage entre l'Infante Marie Theresè, & Louis XIV. Roi de France ajour d'hui regnant, qui fut passé en 1659. sur le meme fondement, est exprimé dans les memes termes, & avec la meme renonciation que celui entre l'Infante Anne d'Autriche, & Louis XIII. Cepédât on n'a pas laissé d'inserer le cōtract tout entier: Contract que l'Infante ayant atteint l'âge de vingt ans, & étant bien versée dans les affaires du monde, confirma par deux Actes souscrits de sa main, & qui avec ledit Contract sont entre les actes publics du Conseil d'Espagne dont l'un est un Acte de renonciation de tout l'heritage, & de tous droits, & demandes, & l'autre un Acte de ratifi-*

tification pour l'exclusion, & cession de toutes les Prouinces, & Royaumes. Cette Princesse confirma par serment les deux Actes, jurant par les Saints Euangiles sur lesquels elle mit sa main droite; qu'elle se declaroit excluse de tous droits de quelconque condition, nature, ou qualitté, qu'ils fussent, & qu'elle les abandonnoit, & quittoit tous les vns, & les autres. Qu'elle cedoit, renonçoit, & transportoit au Roi son pere, & à ses heritiers, & successeurs vniuersels, & singuliers ceux, qui lui pourroient competer ou appartenir par boirie ou succession comme fille de leurs Majestés; que le Roi son pere ou ceux ayant son droit en pourroient disposer comme bon leur sembleroit, sans qu'ils fussent obligez de l'instituer, ou laisser leur heritiere, ou legataire, ou de faire mention d'elle, parce qu'elle se declaroit, & deuoit estre tenue, & reputée pour estrangere, encore que le cas arriuat qu'au temps de la mort du Roi son pere elle demeurat, & vint à estre sa fille unique. Voila ipse suo marte subiungit, & addit. Ce que promet, & jura cette Princesse en confirmant le premier Acte. Dans la confirmation du second elle declare d'abord; qu'elle, & les enfans, & descendans que Dieu lui donnera de ce mariage sont & demeurent inhabiles, & incapables, & absolument exclus du droit, & espoir de succeder à aucun des Royaumes Etats, & Seigneuries dont est composée la Couronne, & Monarchie d'Espagne, & apres, ipse scribit, auoir reiteré la meme chose en differens termes; elle dit; Que comme les Royaumes d'Espagne, & de France sont egallement interessez à ce que la grandeur, & Majesté qu'ils soutien-

*sourient, & conseruent en eux memes depuis
tant d'annees nesoit point diminuée, & dechbée
comme necessairement elle diminueroit, & dechber-
roit si par le moyen, & à cause de son mariage ils
venoiēt à se vuir, & conjoindre dans quel acun
des enfans, & descendans, dont les succes causeroit
aux sujets, & vassaux beaucoup de mecontente-
ment, & de dommage, elle void bien, qu'on ne pou-
uoit preuenir ces incōueniens par un meilleur ré-
mede. Et ipse testatur, & oculis, menteq; inspicitur
hanc renunciationē, non esse dissimilem ab
altera supra transcripta Serenissimæ siuē In-
fantis, siuē Reginæ Annæ vxoris Regis Ludo-
uici XIII. & per consequens non est maioris
valoris, at roboris, ac illa ex supra deductis, &
oppositis, & quod attinet ad maiestatem vtrius-
que Monarchiæ, & Imperij Hispanici, & Gal-
lici, ne vel in altero minuatur, & deficiat per
eorum vnionem. Si recolere velimus tem-
porum vicissitudinem, & humanarum re-
rum inconstantiam, quam magnas regnorum
mutationes, ac detrimenta, & incrementa in
mentem venient, sic ab Assyrijs in Medos, &
ab his in Persas, & in Græcos, & deindē in Ro-
manos Monarchiam pertransisse recordabi-
mur, & ipsa Hispania primum Romanorum,
deindē Gothorum, ac demum Maurorum præ-
da fuit, donec virtute suorum paulatim surre-
xit, & pulsis Mauris, Legionensē Christianorū
regnum primum, & postea Castulonensē, vt
hoc nomine simul coniuncta nuncuparetur,
atque alia scilicet Aragoniæ, Valentæ, Cata-
launiæ Insularum Balearium, Granatæ cæte-
rarum.*

rarumque Regionum nonne antea diuisa matrimonio Catholicorum Regum Ferdinandi, & Isabellæ sub vna Monarchia vnita, altero matrimonio, & nuptijs etiam per medium fœminæ Reginæ Ioanne in Serenissimam domû Austriacam tunc magis exteram, quam nunc regia domus Borbonia pertransierunt.

Et non minus inutilia, licet magnificè proponantur, & adscribantur esse videntur, quæ per imposterum ob spem repetendi, & continuandi inter duas Coronas matrimonia, & nuptias de concilianda, & seruanda pace pro bono publico subiiciuntur his, vt scribitur, renūciationis verbis. *Outre qu' avec cet exemple, & à son imitation, on facilitera dorenavant les mariages reciproques entre mes enfans, & descendans, & ceux du Roi mon Seigneur, ce qui m'est vne consideration de particuliere consolation, & contentement d'autant que ce sera le moyen d'etroucir, & renouueller plusieurs fois le lien du sang, & du parentage, & d'assurer, & affermir plus fortement, & efficacement, les Alliances amitiezes, & bonne correspondance, lesquelles ont ete liees par de si beureux principex, & contractées entre ces deux Royaumes, & se continueront à la gloire de Dieu, & demeureront glorieusement entre iceux, & les Rois Catholiques, & tres Chretiens, ce qui étant le bien public, & commun se doit par bonne raison preferer au mien particulier, & à celui de mes enfans, & descendans.* Hæc enim licet in speciem rectè, pulcrèque, ac magniloque prolata sint. Re tamen vera, quā nihil valeant, cum de regni rebus, iuribusque

maie-

maiestatis inter Principes contenditur, nuptiarum, et adfinitatum fœdera, et vincula satis superque docent, et ostendunt vetera, et recentia exempla, cum apud magnates raro affinitas valeat, scribit, et multa affert Guliel.

(a) in cap. Ray-
nucius verb in
eodem testamen.
son 160. ubi
ante, & plura
cumulat ad rem
præsentem, &
de primogenito,
& ei præ cæte-
ris inheret, glos
Parif. tit. de
fief. §. 13. num. 9.
& communiter
omnes DD.

Benedict. (a) et certè extra omnem rerum humanarum cognitionem habendus esset, qui ignoraret, quam multa dissidia, magnæque discordiæ, et sæua, asperaue odia, et bella inter maxima affinitate, ac consanguinitate coniunctos ob regni iura, et cupiditatem exorta sint, quique tragici casus, et euentus ob id passim legantur. Sed ne longè abeamus nonne hæc horum duorum Regnorū Hispaniæ, et Galliæ patent exempla, & manifestum cunctis reddunt, quam nihili sint, parumque valeant affinitates, quinimo, & consanguinitates ad custodiendam inter Reges pacem, cum de publica re, & dominij iure exoritur quæstio. Nupserat olim filia Philippi II. Regis Franciæ Alphonso Castiliæ Regi, & ex hoc matrimonio nata Blanca in maritum accepit Ludouicum VIII. Regem, eiusdem Philippi filium, quæ marito peperit Sanctum Regem Ludouicum IX. & huius filia nupsit Ferdinando Sancto, item Regis Castiliæ simul, & Legionis, quæ autem turbæ, & quot bella inter tam arctè affines, & cognatos, Regesque Sanctos nō insurrexerunt. Cum de Castiliæ contenderent regno Blanca, & Berengaria sorores, quæ vt supra tetigimus earum videretur esse maior. Et nostris temporibus Ludouicus XIII. Rex, & eius filius gloriosissimè regnans Ludouicus
XIV.

XIV. sororem, & filiam Regis Philippi IV. vxores habuerunt, & ipse Philippus filiam Henrici IV. & sororem Ludouici XIII. pariter in vxorem accepit, & nihilominus quæ non bella, & quam diuturna non audiuius inter tales, tantosquæ cognatos, & affines inuicem, et cum Carolo II. Philippi IV. filio gesta saluo, et nihil læso vicissim coniugum amore, ac charitate, quinimò et ipsis vxoribus pro maritis stantibus. Atque hæc sunt vincula, et legamina semper seruandæ, et custodiendæ pacis, quæ tantoperè extolluntur, et non potius dicenda sunt, vt fœderatorum Cæsaris nuperriima demonstrant exempla, specimina, et velamina ad faciùs decipiendum, prodendum, et expellendum, deturbadumquæ è regno fœcerum, et simul auunculum Regem, et alia impia, et execranda scelera in Deum, et in illorum Reges ab eisdem fœderatis nulla hæsitazione, ac omni securitate patrata, et admissa.

Adducitur & clausula, quæ dicitur appositæ in pactis nuptialibus matrimonij Serenissime Infantis Mariæ, ac Ferdinandi III. Imperatoris, ex quo natus est ipse Augustissimus Cæsar Leopoldus virtute cuius clausule ob prænarratam renunciationem Serenissime Annæ eius primò natæ sororis ipsa Serenissima Maria. *Se reserve son droit naturel ensemble avec celui qu'elle a aquis par la dite renonciation faite par la Reine de France sa soeur sous l'approbation, & confirmation qu'en a fait le meme Serenissime Roi Catholique pour lui, & tous ses heritiers, & successeurs ce qui doit tenir*

G

lieu,

lieu, & auoir force, & vigueur d'une loi Stable, incontestable, & inuiolable; excepte neammoins le droit que lui conuient, dans les deux cas raportez dans le Contract de mariage entre les dits Roi Serenissime, & Reine de France sçauoir si elle retourne en Espagne veuve, & sans enfans, ou qu'elle se remarie par le consentement du Roi Catholique, ou de ses successeurs. Verùm frustra, & inaniter adducitur, cùm præter supra exposita non fuerit impleta conditio, nec factus casus, & illius exclusionis, & huius reservationis, & inclusionis; quippe Rex Philippus III. cuius successioni & illa renunciauerat, & hæc sibi fuis in casibus eam seruauerat, Successorem habuit Regem Philippum IV. filium, cui vtraque omni iure cedere debebat, ac ita omnis ipes reservationis euauit. (a)

(a) Anton Fab.
in C. tit de pact.
defini. 22. & in
alleg. n. 11.

Idquè magis patet, & manifestum redditur ex testamento eiusdem Regis Philippi III. cuius verba pro ipsomet Cæsare Leopoldo afferuntur. *Ou ce Monarque dit que l'Infante Marie quoique Cadette est regardée par lui dans l'état présent comme sa fille aînée, & unique, la quelle dit il je declare, & commande deuoir succeder en ces Royaumes, & Etats elle, & toute sa posterité legitime apres l'extinction des personnes, & descendans des Princes D. Philippe, & des Infans D. Charles, & D. Ferdinand, & leurs descendans.* Nam etiam posito, quod tamen prorsus, & omninò negatur, & infra demonstrabitur: Regem posse de Regni successionem testari, & insuper substitutiones adscribere; tamen posteritas, & descendencia tunc Principis,

pis,

pis, & postea Regis Philippi IV. in cuius deficientiam substitutio scripta legitur, adhuc in Philippo V. Rege, & Serenissimis eius patre, & fratribus exiſtit, & durat, ac Deo fauente, perpetuò manebit, & durabit, & substitutionis conditio non est impleta, nec vt speratur, vnquam implebitur, ſemperquè deficiet ac propterea mirum putandum videtur, tantam eſſe contra ſentientium animoſitatem, vt mentem eorum, & oculos excæcet, ne videant quæ tam clarè, & apertè ſcripta ſunt, & legantur, ac luce meridiana ſplendidiora patent.

Et demum aſſertur teſtamentum Regis Philippi IV. *Qui peut, ſcribunt, tenir lieu de tout non ſeulement parce qu'il eſt fondé ſur les loix, & les Conventions, mais parce qu'il fut fait avec vne deliberation plus grande, plus meure, & plus poſée qu'aucun Teſtament l'ait jamais été, & qu'il explique d'vne maniere claire, & ſans equiuoque toutes les vnes qu'il pouuoit auoir. En eſſet, proſequuntur, apres auoir repeté a diuerſes fois, & en diuerſes manieres toutes les clauſes ci deſſus, voici ce que ce Prince ajoute. Verba teſtamenti, & pour preuenir les grands maux, qui peuvent ſ'enſuire de l'union des deux Courônes, & leurs dependances de notre propre mouuement certaine connoiſſance, & pouuoir Royal, & abſolu, dont il nous plait de nous ſeruir, & dont nous nous ſeruons avec pleine, & entiere aſſurance de l'exemple de nos Royaumes, & Etats à exclure les enfans ainez, & leur poſterité à raiſon, & à cauſe*

des Traitez de Paix, & de Mariage, & pour d'au-

tres considerations, qui nous y meuuent nous declarons, que la Serenissime Infante Dame Marie Therese notre fille, et les enfans qu'elle aura dudit mariage males, ou femelles, & leur posterité seront, & demeureront exclus, & d'autant que comme par necessité nous les excluons de tout droit ou esperance qu'ils pourroient ou peuuent auoir en quelque cas que ce soit qui puisse arriuer a aucun de nos Royaumes Etats, & Dominations à jamais, comme s'ils n'auoient jamais esté nous declarons, que cette exclusion, & tout ce qui a esté établi en sa consideration en la personne de l'Infante Dame Marie Therese notre fille, & sa posterité doit estre obseruè, & d'autant qu'il y a pour cela vne necessité nous voulons, & commandons qu'elle soit obseruée accomplie, & executée en la personne de la Reine Tres Chretienne notre soeur, & ses descendans conformement à ses Traitez de mariage, & la renôciation qu'elle fit, & suiuant la disposition du Roi Philippe III. notre Seigneur, & pereraportez dans la dite Loi, & son testament concerté, & accordé par les deux couronnes, le quel nous approuuons sous les memes condit ions, & avec la meme force, que les Loix doiuent auoir qui sont acordees, & faites entre Princes Souuerains. Nous declarons aussi, que s'il arriuoit, (ce qu'à Dieu ne plaise) que la Serenissime Infante deuint veuve sans auoir des Enfans par ce mariage, & qu'elle reuint en Espagne pour le bien public ou pour de justes cōsiderations, & qu'elle se remariât de notre consentement, ou du Prince notre fils

apres

apres notre decès; nous ordonnons, & telle est notre volonté, & plaisir, que ni la dite exclusion ni renonciation la priuent d'aucune chose, mais qu'elle, & ses enfans du second mariage pourueu que ce ne soit point en France peuent estre capables de succeder ausdits Royaumes, & Etats.

Et in hoc testamento Regis Philippi IV. sunt ea verba. Et pour preuenir les grands maux qui peuent s'ensuiure de l'union des deux Couronnes, & leurs dependances de notre propre mouuement. Certaine connoissance, & pouuoir Royal, et absolu, dont il nous plaît de nous seruir, et dont nous nous seruons, etc. quibus statuit, & mandat omnimodam Serenissimæ filiæ Mariæ Theresiæ, & quorumcunque eius descendendum à successionem exclusionem, & ipsamet Infans Maria Theresia in eius renunciationis pariter, vt ponitur, asserit. *Que comme les Royames d'Espagne, et de France sont egallement interessez à ce que la grandeur, et Majesté qu'ils soutiennent, et conseruent en eux memes depuis tant d'années ne soit point diminuée, et dechées comme necessairement elle diminueroit, et decheroit si par le moyen, et à cause de son mariage il venoient à s'vnir, & cōjoindre dans quelcun de ses enfans, et descendans dont les succes causeroit aux sujets, et vassaux beaucoup de mecontentement, et de dommage, elle void bien, qu'on ne pouuoit preuenir ces incōueniens par vn meilleur remede.* quam suæ renunciationis, et omnium ex co coniugio descendendum ab omnimoda successionem Monarchiæ Hispanæ. Qua in re, et attentis eisdem, testamento, et renunciatione

tria

tria præcipua inspicienda, et animaduertenda proponuntur. Primò renunciationem tam amplam, plenamquè nomine filiorum, et descendendum. Secundò substitutiones in testamento, et renunciatione remotiorum, eiectis, et exclusis propinquiorebus etiam descendentibus. Et tertio causam, ob quam remotio talis, et exclusio statuitur, et ordinatur esse, ut apertissimè dicitur, ne duo regna, et Monarchiæ sub vnius imperio vnquam vniantur. Et quod attinet ad primum dubitari nullo modo potest, quòd renunctio matris, aut auic, siuè cuiuscuiusque alterius ascendentis etiam expressè, et nominatim facta pro filiis, et descendentibus, et quibuscumque amplissimis verbis, et clausulis eisdem ex propria persona, proprioquè iure venientibus non nocet, nec aliquod detrimentum affert (a) nā licet satis agitata quæstio inter Iurisperitos sit, an filius matris, quæ renunciauit succedere valeat aucto; dubium tamen solummodò versatur, si id intendat viuā adhuc matrem, an ea mortuā, (b) et si filius, ac respectiuè nepos sit matris hæres, et si cum auunculis, vel cum consobrinis concurrat, nam si matris hæres non sit, vel ex matris hæreditate nihil ad eum peruenit, vel lucri habuit; nemo negat, et omnes admittunt, et consentiunt nullum impedimentum eis facere, quin successionem obtineant, et consequantur, et utique optimo iure, et ratione; quippe iura sanguinis, scilicet cognationis, siuè consanguinitatis nullo iure ciuili dirimi possunt (c) neque pacto (d) nam natu-

(a) post aliquos refert Gamnia in decis. Lusit. 338. n. 8.

(b) apud Fabrum de error. prag. decad. 28. error 6. & seqq. Thesaur. quæst. 95. lib.

(c) liura 8. ff. de reg. iur.

(d) l. ius agnationis, ff. de patris, l. abdicatio, C. de patris potest.

naturalia immutabilia sunt, (a) atque mater
facere non potest, vt eius filius non sit suus fi-
lius, aut nepos non nepos, vel alius quicumq;
descendens non sit descendens, neque vt non
accipiat, et consequatur, quod ei vti tali ex
propria persona, et proprio iure debetur qui-
buscumque plenioribus excogitatis verbis,
et clausulis adimere, et auferre nequit, maxi-
mè si nullum ex ipsius renunciantis hæredi-
tate, et successionem lucrum, et emolumentum
capit, et accipit. Neque enim pater, aut mater
filios, aut liberos obligare ad aliquid, vel pro
illis promittere, vel pacisci possunt, vt iure
statutum, et definitum est. (b) Ac proinde cū
ipse Rex Philippus V. immutabili iure san-
guinis, et consanguinitatis Serenissimis patre,
et fratre maiore, vel abstinentibus, vel ceden-
tibus vti de potiori, et meliori linea remanse-
rit propinquior Serenissimo Regi Carolo II.
est eius legitimus, etiam semoto testamento,
in Monarchia, et regnis successor, nec indiget
repræsentatione aliqua, aut gradus, aut per-
sonæ auiæ, vel proauiæ Serenissimarum olim
Franciæ Reginarum, quæ ipsi quacumque re-
nunciatione, et quibuscumque verbis, quæ
excogitari vnquam potuerunt, ac clausulis, et
enixæ voluntatis declaratione nullo modo
tollere, et auferre potuerunt ius, quod à natu-
ra ipse immutabiliter habuit, sanguinis, et cō-
sanguinitatis ei communis cum Serenissimo
Carolo II. Rege. Et neque id efficere va-
luerunt testamenta potentissimorum Regum
Philippi III. et Philippi IV. Etenim in regnis,

quæ

(a) l. vlt. in fit.
de iur. nat. l. 2. ff.
de v. s. r. car.
rer. quæ v. s. cō-
sum.

(b) tot tit. C. me
v. s. r. pro mari-
to, & ne fil pro
patre. Certissi-
mum enim est ex
alterius contra-
ctu neminem o-
bligari, vt sunt
verba legis 3. in
fine d. tit. C. ne
v. s. r. pro mari-
to.

(a) *post multos*
Lanarius conf.
1. nu. 6. & segg.
Valenzuel. conf.
198. n. 2.

(b) *Hestien. 10.*
Andr. Cardin.
Zabar. & alij
in c. lictis de vo-
so.

(c) *verba Abb.*
in cap. intelle-
ctun. 1. 2. & 3.
de iureiurando.

(d) *ex Innoc. in*
c. grandi de sup.
neglig. praelat.
in 6. Abb. in d-
c. intellectu n. 5.

(e) *Roxas de*
incompat. part.
3. cap. 2. n. 38.

(f) *Camerar.*
in cap. Imperia-
lem de prohib
feudi alien. 6.
præterea duca-
rus fol. 99. col. 1.
lit. E Lanar.
conf. 1. n. 21.

quæ successione deferuntur ex pacto, et conventionione initâ ob publicam salutem iam inde ab initio à totâ republicâ cum eo, qui primus fuit Rex constitutus gentium iure inducto, Dei nomine confirmato posteris primi illius debetur, seu aperitur regnum, nec ab hoc, aut illo possessore accipitur, sed iure sanguinis deferuntur (a) quapropter Rex non potest alterare formam successionis, & primogenito auferre, & alteri dare (b) & nequit alienare bona, & iura regni, nam ea sunt dignitatis, & non propria ipsius Regis, licet ipse habeat administrationem, & iurisdictionem, vnde, & post mortem ipsius non diuiduntur inter filios, & Rex non est merus dominus iurium regni, sed potius præpositus, & administrator (c) & speciale est in regno, quod Reges non possunt priuare nedum filios, sed nec fratres, & alios consanguineos ex stirpe paterna descendentes (d) ac primogenituræ ius transit ordine successiuo de vno in alium, non quod vnus ab alio causam habeat, sed à primo institutore scilicet, qui primo Rex constitutus fuit (e) & siuè regna dicantur, aut sint ex pacto, & prouidētia, siuè hæreditaria, semper debentur primogenito ex necessaria restitutione nulla Regis in vita, vel in morte valente, vel manēte dispositione (f) Quippè in primogeniti institutione semper censetur vocata linea recta successiuè in infinitum de primogenito in primogenitum, & hoc ex propria vocatione; etiam absque iuris alterius transmissione, id non solum in linea descendentium, sed in linea transuer-

trāsfuerſalium, quoniam ſemper, & vndecum-
que omnes familiæ primogeniti ſunt vocati,
nec aliqui ex his, qui conſtituunt ſecundam
lineam poſſunt admitti, donec aliquis ſuperſit
ex linea præcedenti, vt ſunt verba Molinæ, &
eius additionatoris. (a) De regia dignitate, at-
que regno, eiꝛſquē iuribus teſtamento, vel
aliàs diſponi non poteſt in præiudiciꝛm pri-
mogeniti, qui cum iꝛs illud habeat, non pa-
tris iudicio, ſed legis, ſeu conſuetudinis be-
neſicio, per eum grauari non poteſt, à quo be-
neſiciꝛm non habet, nec commodum ſentit,
(b) Imo Papa, & Imperator hoc facere non
poſſent, nec permittere contrarium. (c) Itaque
in Regnis, quæ per ſucceſſionem deferuntur
vnusquiſque Rex fruatur ſuo ordine Maieſta-
te, regatquē populos, legesquē pro eorum re-
gimine ferat, & imperet, donec vixerit, ve-
rũ ſuæ vitæ limites, terminoſquē iubendo
non excedat, nec tempora ſucceſſoris tangat,
neque eum, qui obtentæ conſuetudinis iure,
ac ſanguinis, & non à prædeceſſore aliquo mo-
do habito, vel tranſmiſſo in regnum ingredi-
tur ſubſtitutione, vel alio quocumque onere
grauet: etenim hoc eſſet poſt mortem velle
imperare, & legem ponere ſucceſſori, cui ni-
hil ipſe defunctus tribuit, & qui omninò liber
ab omni nexu, & obligatione ei impoſitâ, do-
minationem, regnumquē obtinere debet.

Ac demum tertio incipias iri nequit, & ta-
men eunt, non aliam ob cauſam vi renuncia-
tionis excluſionem à ſucceſſione expetitam,
exoptamquē fuiſſe, quàm ne aliquando con-

H

tinge-

(a) de primog.
Hiſp. lib. 3. cap.
4. n. 29. vbi alios
dant.

(b) ex tex. in l.
ſi ſeruo, & in l.
teſtamento. ff. de
hered. inſtit. &
in l. arrogatur,
ff. de adopt. Gul.
Bened. in capite
Raynuius de te-
ſtam. verbo in
eodem teſtamen-
to n. 150.

(c) idem Gul.
nu. 150. ex lan.
Andr. & Imola
it. cap. grandi
de neglig. præſt.
in 6.

tingeret vnio duorum regnorum Gallici , & Hispanici sub vnus regimine, & imperio , ac vt perpetuò hæ duæ Monarchiæ diuisæ, distinctæ, ac separatæ manerent, & perdurarent; id enim satis apertè conuincunt , & demonstrant tum verba renunciationum supra relata , tum exceptiones duæ in eisdem appositæ si sine liberis ex eisdem nuptijs, & viduæ Galliæ Reginæ Hispaniam regrederetur, ac iterum extra tamen Galliam nuberent . Atque non minus clara testamenti Regis Philippi IV. verba : *Et pour preuenir les grands maux , qui peuuent s'ensuiure de l'union des deux Couronnes , & leurs dependances* , & infra etiam addit præfatas duas exceptiones, quamobrem prorsus non videtur , quomodo asseuerari possit, & quâ fronte, quouè prætextu negari valeat, non fuisse renunciatione, & testamento indutâ, & dispositâ , ordinatâquè exclusionem ob solum finem , vt euitaretur duorum regnorum commixtio, & vnio sub vno Rege, & Monarcha. *Et pour preuenir le grands maux qui peuuent s'ensuiure de l'union* , dici , & proferri apertiùs , & lucidiùs nequit, fortiùsquè; ac magis corroboratur , ex quo si vidua , sineq; liberis superstes fuerit, ac nouas nuptias, dummodo extra Galliam contraxerit, vel non; renuntiatio nullius roboris, & momenti, & nulla, & inualida statuitur, & declaratur , & iterum ad succedendum cum omni pristino iure habilis constituitur . Quæ enim causâ , etiam si priora tam clara verba deficerent, fingi, aut somniari talis pactionis, conditionisque

quæ potest. Si ex nuptijs cum Galliarum Rege filios genuerit ipsa, & filij exclusi censentur: si vero ex alio matrimonio, cesset exclusio, & tam ipsa, quàm illi succedere possint, & valeant, nisi quod ex primi coniugij generatione timor oritur, ne fiat successionis, & vnionis regnorum in vna, eademquæ personâ casus, ex alterius verò hæc metui vnio nequeat. Nec illud argumentum, seu obiectio, quæ his verbis fit: *Et certainement si la crainte de voir l'Espagne, & la France gouvernées pour un meme Roi de la Maison de Bourbon eut été la seule il n'étoit pas nécessaire d'exclurre les Princesses de cette Maison, & leurs descendants de la succession a la Monarchie d'Espagne, puis que tout le monde sçait qu'en France elles ne succèdent pas à la Couronne.* Alicuius considerationis, & momenti est, nam pleraque paciscuntur, & in stipulationem deducuntur ad maiorem, vt aiunt, cautelam, & ad tollendam omnem dubietatem, & contendendi prætextum. Si enim, & Rex Ludouicus XIII. à Serenissimâ Sorore Elisabethâ, quæ nupsit Philippo IV. Regi pariter renunciationem exegit (a) & tamen multominus ac illa Serenissimæ Annæ necessaria videri poterat, si quod obijcitur, *puisque tout le monde sçait, qu'en France elles ne succèdent pas à la Couronne,* procederet, locumquæ haberet; Attamen utcumq; admittendum esset, renunciationem non fuisse necessariam, certè cōtrouerti nequit, quin valde proficua, & utilis existimanda fuerit ad remouendam omnem difficultatem, & controuersiam, qualis olim aduersus adeo celebrem legem Salii-

(a) legitur Italicè in tom. 2. delle memorie recôdite del Signor, & Gallicè, dans le Recueil de traittez de paix imprez Paris 1693. fo. 4.

cam mota, & exorta fuit, mortuo Carolo Pulchro Franciæ Rege Philippi Pulchri filio, relicta vxore vterum plenum habente, Eduardo Angliæ Rege, ex filia Philippi, & Caroli sorore natus primum ventris tutelam, quæ secundum regni consuetudinem, legemque Salicam solis agnatis maribus regiæ familiæ deferenda erat. (a) petebat, & deinde regni Franciæ etiam successionem iure materno sibi assererebat, bellumque funestissimum, vt spondanus, (b) scribit, aduersus Philippum Valefium Caroli Pulchri successorem mouit, diuquæ gessit. Et postmodum annò 1420. Catharina Regis Caroli VI. filia Henrico V. Angliæ Regi in vxorem data, simulquæ Franciæ regnum dotale ipso Carolo VI. patre consentiente, ac pacifcente, vt Catharinæ soboles ipso Delphino Caroli VI. filio, & Catharinæ fratre excluso, in Franciæ Regnum succederet, prout magna ex parte ab Anglo occupatum fuit, et nonnisi post atrox, longumquæ bellum, quo Francia pœnè tota deuastata fuit, ac tandem Anglis eiectis virtute puellæ Aureliensis Delphinus Carolus VII. nuncupatus victor regnum obtinuit, vt propterea nonnisi prudenter, & consultò eiusmodi renunciationes exigendæ videantur, saltem, vt quoad fieri potest, occasiones, ac pretextus excitandi controuersias, & belli motus tollantur.

Nec minùs inaniter, frustraquæ compendiator subiicit: *A quoi on doit ajouter que quand cette raison seroit la seule fondamentale, elle n'assure pas les Espagnols contre le peril de l'union*

(a) Paul. Emil.
de rebus gestis,
Franc. lib. 8. in
Carolo Pulchro

(b) anno 1336.
a 5 Brietius.

de deux Couronnes fount un Prince Francois.

Etenim casus fingi vnquam valet, quo hęc vnio timenda sit, quàm si vnus ex vtraque domo Borbonia solus remaneat superstes, in quem ius successionis ad vtramque Monarchiam perueniat, & cadat. Etenim talis euentus non minus Gallis, quàm Hispanis nocere potens esset, quippe ille vnus nil vetat, quin tam ex familiâ Borboniâ remansâ in Galliâ, quàm ex eadem in Hispaniam translata superesse possit, & quod si ex iam Hispaniâ in eadem thronum, & sedem figere velit, & inde Gallię imperare; tum siue hoc, siue contrario casu, nil vetat, aut Gallos, aut Hispanos instare, & petere, vt eligat, quam velit, & quę non electa alium sibi Regem eligere, ac constituere ex eadem familiâ si inueniri poterit, etiam in millesimo gradu, & vltra, & si non inuenietur, aliunde, vt melius videbitur proceribus, & populis Monarchię, quę non fuit electa, & hoc si iure, & ratione res agatur. Quod si dicatur, illum vnum superstitem vi & armis coget vtrumque regnum, & imperium sibi obedire, & dominum agnoscere; erit ex ijs infortunijs, quibus resisti non potest, & quę metui secundum inconstantiam rerum humanarum possunt tam ex Gallis, & Hispanis, quàm ex Mauris, & Turcis, ac alijs quibuscunque barbaris nationibus. Quod autem in presenti certum est, & ex ipsis renūciationibus, & testamentis supra relatis euidenter constat, non aliud fuisse vetitum, & intentum, quàm horum regnorum vnio ne fieret, quod cum

ita

ita constitutum , & stabilitum videamus , & vnaqueque à suo Rege gubernetur , & regatur , non est cur dubitandum sit , quin omni iure , cessante exclusionis causâ , vnionis scilicet ; cesset etiam omnis effectus renunciationum , & testamentorum dispositionum , quæ non aliud , quàm ad præfatam vnionem vitandam volitæ sunt , & requisitæ.

Itaque vt omnia colligamus cõstat , & equidem apertissimè , renunciationes , etiam si concederetur esse considerandas , vt omnes aliæq; passim fiunt de bonis allodialibus , siuè burgensaticis , vt non sunt ; nullius momenti in præsentis specie habēdas ; tū quia Serenissima Anna nupta Regi Ludouico XIII. renunciauit tantummodò hæreditatem , & successionem Regi Philippo III patri , & paritèr Serenissima Maria Theresia dumtaxat Regi Philippo IV. patri suo , & nec illa renunciauit fratris Philippi IV. nec ista fratris Caroli II. Regi , immo vtraque in duobus suprarelatis casibus viduitatis & nuptiarum extra Galliam saluum sibi voluerunt , ac integrum reseruarunt ius succedendi eisdem Philippo III. & IV. respectiue. Quapropter videri potest volita , ne possent iniciari dotem fuisse minorem attentâ regij paterni patrimonij qualitate , & quantitate , quam iure eis debitam vindicare potuissent , nam ad alium finem vnā , & alteram renunciationem nec proficere potuisse , nec profecisse constat , cū Philippo III. successerit Philippus IV. cuius fratris successioni Serenissima Anna non renunciauit , sed tantum Philippi III. patris , & similiter dumtaxat patris Philippi

lippi IV. successioni , & non Caroli II. fratris Serenissima Maria Theresia renunciavit , & neutra, vt visum est, validè renunciare potuit pro filijs , & descendantibus non tamen hæredibus suis , vel si hæredibus non venientibus, vti tales, sed proprio iure natura, & sanguine immutabiliter eis tributo, & absque indigentia, vel personæ, vel gradûs matris,

Testamenta vtriusq; Regis III. & IV. etiam non alium finem, & respectum, quem renunciationes habuerunt, scilicet ne duo Imperia, & Coronæ Gallica, & Hispanica in vnam coalescerent, & ab vno regerentur , qualis intentus, & finis iam Deo fauente habetur, & Franciæ regnum à potentissimo, & omni laude maiore Ludouico XIV. feliciter, & gloriose , ac omni virtute, & prudentiâ mirabiliter moderatur, & regitur, & post longum æuum in eius posteros transferetur, vt & Hispaniæ non minori gloriâ, & virtute Rex Philippus V. regit, & gubernat in eius descendentes secundum subditorum spem, & vota perpetuò transmittendum . Et ita satisfactum, & impletum pateat, id totum, quod renunciationibus , & testamentis quæsitum, & optatum fuit , ac propterea quæcumque pro Serenissimo Rege Catholico dicta, & allegata sunt, pro veritate, & iustitia dicta, & allegata manifestè, ac clarè videantur.

Sed tametsi omnia, quæ diximus, & quibus bonum, & irrefragabile ius Philippi V. & optima eius causâ euidenter demonstratur, deficerent absque vlla dubitandi ratione satis su-

per

perquè essent, vel sola duo, quinimò vel alterum tantum ex his duobus, aut testamentum scilicèt Regis Caroli II. quo ipse institutus est successor, aut tot populorum linguis, situ, moribus differentibus, & per vniuersum ferè Orbem diuisis, & distantibus, qui non sine diuino afflatu in mentem, & corda omnium videtur infusus vnanimis consensus agnoscendi, et acclamandi ipsum Philippum V. in eorum Regem, et dominum.

Etenim quamuis regularitè Rex, vt superius ex legibus, & consultis deductum est, nequeat testamento successorem designare, substituire, vel quidpiam oneris successorì imponere, ne videatur extra suæ vitæ terminos velle regnare, et proinde nulla eius dispositio valeat, aut maneat; hoc tamen procedit, locumquè habet, cùm successor est certus, nec de eo dubitatur. Fallit autem, et limitatur, cùm timor, vel suspicio est, ne post obitum legitimi Regis lis, et controuersia oriatur, et excitetur inter plures, quorum vnusquisque ius succedendi sibi asserat, et vindicet; tunc enim non tantum potest, sed debet declarare ex ipsis contententibus legitimum successorem, vt prouideat paci, et tranquillitati subditorum, nedum negligat, vt neglexerunt Martinus II. Rex Aragoniæ, & Cardinalis Henricus Rex Portugalliæ, dissidia, & turbæ excitentur, quæ in horum regnis insurrexerunt, & vtriusque regni subditos per quam maxime infestarunt. Magis igitur piè, ac prudentiùs ipse Serenissimus Carolus II. ne inter Subditos turbæ exci-

excitarentur, successorem, qui verè, ac legitime talis erat, declaravit, & instituit, atque ipsius consilium, & dispositionem Deus optimus maximus felici euentu approbare dignatus est.

Neque enim felicior exoptari poterat, quam hilari voluntate, & consensu omnis generis subiectorum recipi, & amplecti Regem, quem ipse Serenissimus Carolus destinavit, & instituit, & qui propterea verè admiranda tantarum nationum consensione, ut à principio Reges omnes, noviter electus censendus sit, atque hoc titulo, quo nullus melior corporibus, & cordibus, atque animis, et voluntatibus subiectorum clementer, & benignè dominetur, & imperet.

I De

De Inuestitura Regni Neapolis.

QUod autem attinet ad inuestituram Regni Neapolis, satis multa sunt, quæ deduximus, ut illa à Sede Apostolica, summoque eius Pontifice pro Serenissimo Catholico Rege Philippo V. petatur, utque de hac dicere possit, quod Iurisconsultus ait: (a) *Non esse beneficium, sed iniuriam*, si Rex ipse non impetraverit, quemadmodum in eisdem terminis inuestituræ scribit Cuiacius (b) qui insuper ait duplicem esse inuestituram, aliam veteris, & aliam novi beneficii veteris est, quæ fit à successore inuestientis, vel inuestiti beneficii, quod prædecessor dedit, vel accepit. Novi quæ primum formam suam, & originem beneficium accepit. Illa, quæ fit de veteri beneficio non est contractus, sed beneficii tantum quædam veluti recognitio simplex, quæ fit gratuitè constitutionibus Neapolitanis, & nostris, inquit Cuiacius scilicet Gallie illata certa pecunia, de hac scilicet veteri, idem subiicit dicere possis non esse beneficium, sed iniuriam, si quis eam non impetraverit. Hanc autem inuestituram, de qua

(a) in l. 1 §. placet, D. de aqua quot. et aff.

(b) tradit in terminis, Cuiac. lib. 2. feud tit. 4. de inuest. veter. vel nou. benef. et ibidem Andr. Veru.

agi-

agitur esse veteris beneficij à multis retro sæculis à Summis Pontificibus, Sedeque Apostolica, & Regibus Neapolis, & Aragoniæ successivè dati, & ab ipsis accepti etiam illata quadā pecunia, & vt antiquiora tempora prætereamus. Summus Pontifex Iulius II. suo diplomate, seu vt vocant Bulla (a) post amplam enarrationem pactionum, & foederis Ludouici XII. Franciæ, & Ferdinandi Catholici Aragoniæ Regum, quas auctoritate Pontificia nullas declarat, de integro his verbis inuestituram fecit. *Dicto Ferdinando Regi pro se, suisque, & in regno Aragoniæ heredibus, & successoribus tam masculis, quam fæminis ex eo recta linea descendentibus natis, & nascituris cum omnibus iuribus, & pertinetijs suis, ac cum censu annuo, alijsque conditionibus, modis, formis, adiectionibus in feudum perpetuum sine tamen præiudicio iuris ipsi Ferdinando Regi alias in Regno Siciliae, & Ierusalem, & Ducatibus, & Prouincijs prædictis forsan competentis, cui per præsentis non intendimus derogare, concedimus, & elargimur, volentes, & intendentes eundem Ferdinandum Regem de ipso regno Siciliae citra pharum per vexillum S. Romanæ Ecclesiæ per nos, seu Sedem prædictam, aut aliquem eiusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinalem, vel alium, cui hoc duxerimus committendum, de proximo inuestiri. Ac postea auctis meritis eiusdem Ferdinandi Regis erga Sedem Apostolicam, ipsumque Pontificem, remissum ei fuit prædictum annuum vectigal, vt Mariana, & idem Raynaldus scribunt. Eæ leges, aiunt, ineunte mense Iulio impositæ à Pontifice, & Car-*

(a) in Bullario
tom. inter Bul-
las Iulij II.
& apud Raynal.
anno 1540 num.
26.

dinalium Collegio paulo post mitiori censura castigata sunt omnino ad 7. Id. Augusti: remisso enim annuo vectigali, & quinquaginta aureorum millium, æquum candidum quolibet triennio representari satis habuere.

(a) Mariana
lib. 29. c. 24. Ray-
nal. eod. ann.
1550. num. 28.
es num. 31.

Sed cum Carolus V. à Leone X. ut iidem scribunt, impetrasset, ut Neapolitanum regnū cōiugeret Imperio. (a) *Annis consequentibus à Leone Pontifice Imperatore, ut ij Reges annua septem aureorum millia penderent veniæ pretiū Carolo Augusto concessæ Imperij Romani nomen cum eo regno iungendi, contra quam leges olim Andagauensibus, & Aragonijs Regibus Neapolitanis impositæ ferrent. Atque eēdem ipsæ leges, quibus regnum Neapolitanum Carolo Cæsari assertum erat: necnon vectigal nummarium à Cæsareo, & Ioannæ Reginae matris Caroli oratore Adrianus Papa recepit, ut eiusdem literæ docent eisdem his verbis scribit Raynaldus, literasque sic transcribit* (b) *Adrianus.*

(b) anno 5522.
num. 17.

Cum iam nos in Urbem contulerimus, idem Ioannes Manuel (nempe orator Ioannæ Reginae Aragonum, & Caroli filij Imperatoris designati) volens omnia, & singula supradicta dictorum Regum nomine realitèr, & cum effectu adimplere die nona mensis Septembris; Pontificatus nostri anno primo. In Palatio nostro Apostolico in Aula Concistoriali palafredum album decenter ornatum nobis dedit, tradidit, præsentavit, & realitèr consignavit una cum septem millibus ducatis auri in auro de camera, ac oblatione aliarum rerum, ad quas prædicti Reges iuxta conventiones inter se-dem Apostolicam, & ipsos initas tenentur, & nos di-

dictum palafredum album, ut præfertur decenter
 ornatum sic nobis præsentatum una cum septem
 millibus ducatis auri de camera, ac oblatione præ-
 dicta, etiamsi ultra tempus conuentum (nempe
 peruigilium festi Apostolorum Petri, & Pauli) con-
 signatio, & oblatio huiusmodi factæ fuissent spon-
 tæ, & libentissimè acceptauimus, & realitèr recepi-
 mus. Quapropter Carolum, & Ioannam Reges
 prædictos Apostolica auctoritate quietamus, libe-
 ramus, ac penitus absoluiamus. Deinde idem Im-
 perator Carolus V. Clementis VII. in Pontifi-
 catu, renuebat soluere censum ei pro regno
 Neapolitano impositum, ex quo Catholico
 Regi Ferdinando eius auo fuerat, ut dictum
 est, remissus, sed à Leone X. coniungendi illi
 Imperij veniam impositus. Etenim in libello
 apologetico eius Cæsaris nomine edito hæc
 sunt verba. (a) *In decimo quinto ipsius capitulatio-*
nis articulo continentè præensas nouitates ten-
tatas contra ecclesiasticam libertatem in regno
nostro Neapolitano, cum uestra Sanctitas ferè to-
tum articulum in verbis dispositiuis deleuisset, &
cancellasset his dumtaxat verbis. Primo disposi-
tioni dicti articuli additis, & commutatis, quod
circa huiusmodi obseruentur, quæ inuestitura re-
gni Neapolitani ipsi Cæsari concessa continentur;
nos hanc correctionem, & mutationem pro uestra
Sanctitatis nutu admittimus additis dumtaxat
in fine articuli verbis sequentibus, videlicet his
modis, & formis, quibus per Ferdinandum Regem
Catholicum eius antecessorem obseruata fuerunt
& iuxta ipsius regni privilegia, & iura. Quid
enim in hoc immutatum, quod respuendum vide-
retur

(a) Raynaldus
 anno 1536 num.
 42.

(a) anno 1530.
n. 46.

*retur, si antecessoris rectos tramites insequendos
putamus, si iura, & privilegia regni nostri
servare studeamus. Discordijs tamen post an-
nos sedatis Clemens VII. inquit Raynaldus,
Leonis X. exemplum secutus permittit, ut re-
gnum Neapolitanum cum Imperio, dum su-
perstes foret, conjunctum teneret. (a)*

Et demum Iulius III. Summus Pontifex
cessionem Caroli V. Cæsaris occasione matri-
monij Philippi II. eius filij cū Regina Angliæ
Regni Neapolitani, ei factam ratam habuit,
et confirmavit his penes acta concistorialia
die 23. Octobris MDLIV. conscriptis verbis:
*Romæ die XXIII. Octobris MDLIV. fuit con-
sistorium: Sanctissimus D. N. admisit, renuncia-
tionem, translationem, & dimissionem Regni Si-
ciliæ citrà Pharum à Serenissimo D. Carolo Ro-
manorum Imperatore semper Augusto in favorem
Serenissimi Domini Philippi Angliæ Regis Illu-
stris, ipsius Caroli Imperatoris nati factam, nec-
non obedientiam à Nobili Viro Ferdinando Aua-
los de Aquino Marchione Piscaria eiusdem Phi-
lippi Regis. Procuratore nomine dicti Philippi
Regis sanctitati suæ, ac Sedi Apostolicæ, & S. Ro-
mæ Ecclesiæ præstitam, itemque homagium, &
iuramentum fidelitatis, ac Regnum ipsum usque
ad confinia terrarum ipsius Romanæ Ecclesiæ, ex-
cepta Civitate Beneventana cum eius territorio,
districtu, & pertinentijs, ac eorum incolis, quam
Sanctitas Sua sibi, & eidem Romanæ Ecclesiæ re-
tinuit, prædicto Philippo Regi pro se, suisque
heredibus, & successoribus Aragonum Regibus,
tam masculis, quàm fœminis ex eo recta linea de-
scen-*

scendentibus in feudum perpetuum pro solido annuo censu septem millium ducatorum auri de Camera, & unius paraphreni albi pro recognitione veri, & directi dominij ipsius Regni in festo S. Petri persolvendo, & sub conditionibus, modis, adiectionibus, promissionibus, clausulis, voluntatibus, & ordinationibus in literis Iulij II. & concessione Leonis X. Romanorum Pontificum sanctitatis sue predecessorum contentis concessit, & elargitus est, ac Regnum ipsum eidem Philippo Regi modo, & forma predictis infeudavit, eumque de illo per ipsius Ferdinandi Marchionis, & procuratoris ad osculum pedis Sanctitatis sue admissionē inue-

stuit, &c. (a) ac de eadem inuestitura concessa tam ipsum Regem Philippum, quam Carolum V. Imperatorem ipse Julius III. Pontifex specialibus literis certiores fecit. (b)

Secundum hanc inuestiturarum, et concessionum seriem Hispaniarum, qui et simul Aragoniæ Reges sunt à Ferdinando Catolico Rege, et deinceps vsque ad obitum Regis Caroli II. regnum Neapolis, vti veri, et certi illius Domini, et Reges tenuerunt, et possederunt, et omnia ad quæ seruata forma inuestiturarum tenebantur, adimpleuerunt, et præstiterunt.

Habuit et Romana Ecclesia alios olim Reges, qui eorum Regna Diuo Petro, summisque Apostolicæ Sedis Romanis Pontificibus commendarunt, et pro eis in subiectionis signum annua vectigalia, siue annuos census eidem Ecclesiæ præstabant, atque soluebant, quemadmodum post alios scribit Tholosa-

nus.

(a) ex assis concessis. signa. num. 134. pagin. 145. Raynald. anno 1554. n. 10.

(b) ex lib. breu. sign. n. 2891. siue Iulij III. lib. 7. breu. sign. num. 2891. idem Raynald. eod. anno 1554. nu. 11. 12.

nus. (a) Et fuit etiam Populi Romani cōsuetudo, ait Tacitus (b) *ut haberet instrumenta seruitutis, & Reges*, et idem *Antiochus inferuentium Regum dirissimus*, tales, et olim in Italia Reges sub aliorum Regum imperijs ex Seruio ad X. Æneid. scribit Grotius (c) et pariter Imperator habet, vel habebat regna ex Imperio pendentia, scilicet Poloniam, Bohemiam, ac etiam Angliam, ut scribit Cuiacius; (d) huiusmodi autem recognitio superioritatis, utcumque feudalitatis de Regno Neapolis nuncupetur, nihil de iure maiestatis, & regni iurisdictione Regibus ipsis detrahit, aut minuit in particulari potestate quoad subditos, quorum respectu Rex utitur regalibus, & iurisdictione, ita ut non videatur recognoscere superiorem ipsum Pontificem, ut pluribus congestis probat Andreas Knichen. (e) Et ut scribit Baldus (f) *Singularia feuda, quæ sunt in regno Sicilia, sunt de directo dominio Regis, licet ipsa maior Vniuersitas, idest totum regnum sit feudale Ecclesiæ; & ita tenuerunt antiqui Doctores regni, & bene.* Neque dubitandum est, quod etiam si regnum hoc à Summo Pontifice, qui illud possedisset, eiusque habuisset dominium, concessum fuisset in feudum, omnia quæ ipse obtinebat iura regalia, & maiestatis, atque iurisdictionis, & imperij data, & concessa censerentur, & non aliud sibi reseruatam, nisi tantum illa simplex recognitio per petitionem inuestituræ, & oblationem pecuniæ censualis, equi, siue palafreni albi, secundum post alios iurisperitos deducta per Surdum, & Knichen.

(a) de republic.
lib. 6. cap. 3. sub
n 18 vers. porro
Roussell. hist. iur.
risd. lib. 7 cap 4
(b) hist. lib. 2.
(c) de iur. bel. et
pac. lib. 3. ca. 15.
§. 9. & in annot.
ubi multa ex Ci-
cer. Diod. Stra-
bone, Plin. &
alijs.
(d) in cap. 1. de
lege Corradi §
hoc autē in fin

(e) de iur. terri-
torij cap. 1. à nu.
1335. vsque ad
n. 1388.
(f) in l. 1. C. vn-
de cognatus.

chen. (a) Et quod etiam dici posset, vt sunt verba Andrea de Ifernia. (b) *Quod si Dominus non facit inuestituram petitam, sed differt per annum, priuatur proprietate feudi.*

(a) in cap. 1. §. ex eadem lege nu. 9. de leg. Corradi. Surd. dec. 1. et Knichen d. cap. 1. d. n. 1335. cum seqq.

Atque cum per duo fere integra sæcula Reges, & domus Aragoniæ Neapolis regnum modo, quo supra, habuerint, tenuerint, & possederint, inuestitura, de qua agimus est certissimè veteris beneficii, & quæ propterea nõ iure sed iniuria tātū retardari potest, & dum reuerenter, & obedienter petita, et rogata fuit cum oblatione omnium præstandorum, dum differtur, et non fit, pro facta, et data omni iure censi debet.

(b) Gul. Bene. in cap. Rainutius, verbo condidit 1. n. 43. Bald. in cap. 1. per quos fiat inuestit.

Præterea liceat (omni præmisso honore, ac reuerentia) attestari, augeri iniuriam ulterius inuestituram differendo. Quippè quæ retro sæculis, & deinceps, vt retulimus, specialiter, & expressè licet de Regno Neapolitano, non tamen Regibus Neapolis, sed Aragoniæ Regibus data, & concessa legitur illis verbis:

(c) *Dicto Ferdinando Regi pro se, suisque, & in Regno Aragoniæ heredibus, & successoribus tam masculis, quam feminis ex eo recta linea descenditibus natis, & nascituris.*

(c) Iul. II.

(d) & regnum ipsum: *Prædicto Philippo Regi pro se, suisque heredibus, & successoribus Aragonum Regibus tam masculis, quam feminis ex eo recta linea descenditibus in feudum perpetuum.*

(d) Iul. III.

Et ipse Sanctissimus Summus Pontifex Clemens XI. Philippum V. Regem Hispaniarum & Aragoniæ agnouit, & vti talem honorauit suum, & Apostolicæ Sedis Legatum Eminen-

(6) **t**issimum Cardinalem Archinto gratulationis causa mittendo, primum Reginae coniugi, & deinde huc Neapolim Eminentissimum Cardinalem Barberino ipsimet Serenissimo Regi Philippo V. nomine Suae Sanctitatis congratulaturus eius felicem aduentum, & ab vtrisque Regina, & Rege benignè legatos admisit Principes Sancti Boni, & Burghesium, gratias reuerenter reddentes pro officiis tam beneuolis paternè ipsis impartiris, dicent, sed non vt Regibus Neapolis, transeat, sit, vt volunt, quod tamen certo constat, vti Regibus Hispaniarum, & Aragoniae, & si vti talibus, quomodo quoue iure, & ratione illi, qui Rex Aragoniae agnoscitur, & est, differri, & in longum trahi potest inuestitura beneficii, quod Regibus Aragonie, & eorum descenditibus in perpetuum masculis, & foeminis datum est, indubitanter, non aliter, quam iniuria, vt dicitur, omne id, quod contra ius, & iustitiam, vel non datur, vt debetur, vel dari differtur.

Eo magis quia Serenissimus Philippus V. vt Aragoniae ita pariter Neapolitani regni certus, et indubitus possessor est, & regni populi, subditique non solum corpora, sed et corda, et animos ei subiecerunt, et vnanimi voluntate, et consensu illum in Dominum, et Regem susceperunt, talemque semper, et perpetuo suscipient, et agnoscant, nec vlla vnquam vis, et metus aliter eos sentire, et velle cogere valebit.

Et vltcrius quemadmodum tanquam Rex
Ara-

Aragonie agnoscitur habere, et tenere eodem iure Valentiam, Cataluniam, Siciliam, Sardiniam, Insulas Baleares, et reliqua, quæ cum eadem Corona Aragonie transeunt, et possidentur, sic etiam et Regnū Neapolitanum sub eodem Rege agnosci, et eiusdem iuris esse debet, cum onere præstationis, quod inuestitura imposuit, et quod præstare, et adimplere oblatum est, et offertur.

Et utique qui alias iure esset successurus, et habet pro se testamentum etiam absque assensu esset in possessionem immittendus, (a) quemadmodum pro Rege Roberto à Carolo II. patre suo istius Regni Neapolis Rege hærede instituto ex allegationibus Bartholomei de Capua, ut refert Afflictus, (b) & ut habetur ex historicis coram Papa obtinuit, contra ne-

(a) ex l. fin. C. de edict. Divi Andr. coll.

(b) dec. 119. n. 3

potem ex fratre primogenito. Quanto magis D^r noster Philippus V. obtinere debet, qui et iure successurus erat, et est testamento institutus, & possessione, quam tanto subditorum consensu habet, non indiget, sed solum veteris beneficii quadam simplici recognitione per acceptationem annuæ præstationis, quam obtulit, & dum per eum non stat, non immerito putare potest, se iure excusatum haberi.

Maximè cum respectu Regni Neapolis, & suprà enunciatae renunciationes, dotationes, & testamenta speciali iure, quatenus pervertunt rectæ, & legitimæ successionis ordinem, & foeminas primogenitas, & ex eisdem descendent, siue mares, siue foeminas excludunt, ac post natas, siue secundogenitas, atque ex eis

K 2

poste-

posteror sine Summi Pontificis assensu admittunt, & vocant; irritæ nullæ, & absque aliquo robore, & momento sunt, prout Julius II. iurium pontificalium acerrimus vindex, nullas, & irritas declarauit, atque decreuit pactiones, quibus Ludouicus XII. Rex Franciæ regnum Neapolis, siuè eiusdem medietatem ab Alexandro VI. ei in feudum concessum sine Summi Pontificis assensu alienauit, atque ob id eadem medietate, cum omnibus eius iuribus priuauit his præsertim in ipsius longo diploma-

(a) Rainaldus
anno 1510. ex
Bullario, & ex
Mariana lib. 29.
cap. 24.

mate, seu Bulla verbis: (a) *Quodq; etiam Maiestas sua facere minimè debuisse regnum ipsum cum tota portione ei concessa absque voluntate nostra, nobisque inconsultis alienare præsumpsit, et infra, auctoritate Apostolica tenore præsentium dictum Ludouicum Regem à regno Neapolis, & Ierusalem, & Neapolitana, & Caietana Ciuitatibus, Terra laboris, & Prouincia Aprutina, omnique eorum iure penitus cecidisse, illaque propterea ad nos, & Romanam Ecclesiam plenè, & liberè redisse, & deuoluta esse decernendum merito duximus, & censendum, ut harum serie decernimus, & censemus, et ibi latiùs, vbi etiam Regem Catholicum Ferdinandum ad obseruationem pactionum, & conuentionum inter eum, & dictum Ludouicum Regem super regno Siciliæ, & Ierusalem, ac Ciuitatibus, & Terra laboris, ac Prouincia Aprutina huiusmodi, quæ idem Ferdinandus Rege quomodolibet initorum quorumcumque tenorum existant, etsi iuramento roborata non teneri: nullasque propterea periurij, aut alias pœnas ibi forsan adiectas incurrisse pronunciamus.*

Quod

Quod si merita in Romanam Ecclesiam, eiusque Catholicam Religionem, quibus auctis Julius II. Summus Pontifex, & Cardinalium Collegium, eundem Regem Catholicum Ferdinandum, (a) remisso ei annuo vectigali, & quinquaginta aureorum millibus, equum album quolibet triennio representare satis habuere, attendenda essent. Serenissimus Rex Philippus V. eiusque regia domus in præsens magis quam Cæsar ipse, eiusque augusta domus in sedem, & fidem Romanam meritis valet. Non utique ut de Imperatoriæ Maiestatis, Regisque Romanorum, eiusque Serenissimi Archiducis fratris, totiusque Cæsaris summa pietate, iustitia, sanctaque, & vera Religione dubitari queat, hoc enim plusquam nefas esset, sed liceat uti sententia, & verbis Summi Pontificis Innocentij III. ad Regem Aragoniæ. (b) *Quidam Consiliarii tui, quin imo potius deceptores.* Et rursus ad Andream Ducem fratrem Regis Hungariæ. (c) *Et multa contra serenitatem regiam malignorum usus consilio commisisti.* His iniquis Consiliarijs, & non Augusto Cæsari imputandum est, quod Orangio ad expellendum socerum, atque auunculum pium, & legitimum Regem Iacobum Catholicam Romanam religionem professum è tribus Britanniæ regnis adstitit, & opem tulit. At Gallia illum exulem, & profugum splendide in eius sinum suscepit, & omni regio honore, ac dignitate fovit, & coluit, ut & novum adolescentem Regem eius filium non minori benevolentia, & cultu.

(a) *Mariana lib. 24 c. 25. Raynaldus eod. ann. no 1510. nu. 28.*

(b) *cap. quanto 18. de iureiurando.*
(c) *cap. licet de voto.*

cultu aduersus infestos, & impios hostes sustinet, & protegit. Cæsar nouum imperij hæreticum, & Romanæ Ecclesiæ hostem Electorem instituere studet, & Electorem alium pariter impia hæresi, & in Sedem Apostolicam, & Summum eius Pontificem odio infectum Regem creauit, at Galliarum Rex maximus Ludouicus XIV. subditos omnes hæresi imbutos, & tinctos, recusantes veram Romanam religionem profiteri qualicumque sui regni, & imperij detrimento è Gallijs migrare coegit, & alibi pestem transferre, nolens agnoscere suos fideles, qui veram, & rectam christianam fidem non agnoscunt.

Præterea omni iterum præmissa reuerentia, & honore, fas, licitūq; sit, humiliter exponere, ac ante oculos Sanctissimi Pastoris animaduertendum, ducere illum à Christo Domino speculatorem esse datum, & positum ad custodiendum suas oues, & ad auertendum ab illis lupos insidiatores, quales hæretici sunt, & quales in exercitu Imperatoris, qui Italiam infestat, è quam multi, & quàm auidi prædæ extant, vt propterea timendum sit, ne si feruētī zelo, & magna animi fortitudine, & vigore, qualem decet prouidum, & vigilantem Pastorem, omnia alia humana consideratione posthabita, toto conatu, & calore, ac vi terrestrium, & spiritualium armorum tanti periculi hostes ex Italia expellere intendat, & iustas Catholici Regis Philippi V. preces exaudiat, ne scilicet, quod Deus auertat, hoc tempore impleatur visio, quam Florimundus

Re-

Remundus narrat, habuisse B. Pium V. & ne si adhuc in tepiditate persistat, & non debito, ac sancto calore accendatur, Sanctitas Sua sentiat, quæ in Apocalypsi (a) Angelo, siue Episcopo Laodicæ Ecclesiæ scripta sunt, & perditæ Italiæ ratio ab ea petatur. Quod utique non expectandum videtur à tantæ virtutis, sapientiæ, doctrinæ, & prudentiæ Summo Pontifice, qualis est, & quibus fulget ipse Sanctissimus Clemens. XI.

Et re vera nulla videtur causa, aut ratio excogitari posse, quare inuestitura hæc retardari, siue in longum trahi valeat, nisi dicatur, quemadmodum initio capimus ius, & equum non veritate, aut aliqua iustitiæ regulâ, sed suam cuique opinionem, ac libitum, & placitum ius, atque legem esse, nam si ius à iustitia, ut Vlpianus scribit, appellatur, & scriptæ leges ius ipsum, & iustitiam docent, & administrant, siue administrandam iubent, ac leges ipsæ, & ius, & iustitia attendendæ sunt: satis superque quomodocumque res accipitur, & vndecumque vertatur ex supradictis ius Serenissimi Regis Philippi V. ad Monarchiæ Hispaniæ successionem, & ad inuestituram Regni Neapolis obtinendam clarum, manifestum, ac extra omne dubium constat, patetque. Quippe siue regnum Aragoniæ censendum sit hæreditarium, ut scribit glos. Paris. (b) siue iure sanguinis deferatur, vel deriuetur, ut post alios tradit ipse Aragonensis Ramirez, (c) semper verum, & indubitatum est, & erit ius, atque iustitia successionis Catholici Regis Philippi V.

Qui-

(a) cap. 3. scio
operatus, quia
neque frigidus
es, neque cali-
dus, utinam fri-
gidus esses, aut
calidus, sed
quia tepidus,
nec frigidus,
aut calidus in-
cipiam te ecu-
nere ex ore
meo.

(b) in consuet.
tit. le fief §. 13.
vers. par son
droit n. 9.
(c) de lege Re-
gia §. 4. n. 4.

Quinimò etiam si daremus ; quod tamen
 p̄forus dandum non est , ac semper fortiter,
 & constanter omnique iure negandum est, ali-
 quam dubitandi, vel ambigendi extitisse ra-
 tionem, quis ex regijs competitoribus poten-
 tius ius , melioremque causam ad eiusmodi
 successionem haberet, vtique, vel alterum ex
 duobus, vt supradiximus, superabundat, &
 exuberat, vt meliorem causam Rex Philippus
 V. habere dicatur, & Cæsar ea cadat, eamque
 amittat . Testamentum scilicet Serenissimi
 Regis Caroli II. & consensus subditorum om-
 nium, qui illud libentissimè comprobauerunt.
 Regemque in eo institutum, ipsisque datum
 hilariter susceperunt. talemquè agnouerunt,
 & se ipsos illi vti eorum exoptato Regi sup-
 posuerunt.

Hæc autem non frustra , & otiosè repeten-
 da duximus , sed vt specialiter refelleremus,
 quæ de Regis testamento , & de populorum
 consensu in contrarium fabulantur , & auda-
 cter nimis , & vt videtur non sine scelere fin-
 guntur. Perinde quasi testamentum fuerit sub-
 scriptum, atque stipulatum ; dum Serenissi-
 mus Rex testator viribus corporis, ac mentis,
 & animi destitutus , aduertere nequibat,
 quod intentabatur, & fiebat, sed tantummo-
 do quod ei ab alijs suggerebatur annuebat,
 quod vtique quam nequiter, & longè à veri-
 tate afferatur, ipsum testamenti instrumentū
 satis apertè ostendit , & conuincit , quippe
 cum palàm, & publicè , ac pluribus, magnif-
 que proceribus nobilitate, probitate, ac fide, &
 vir,

virtute conspicuis rogatum, & à talibus testibus subscriptum, quorum, vel vnus sufficeret ad integram probationem, & fidem cuiuscunque humani actus, & quorum nemo, siue testium subscriptorum, siue aliorum inibi presentium, & adstantium pro eorum probitate, & virtute omisisset, si quod in actu vitium intercessisset, illud improbare, ac detestari, at quia omnia ritè, & rectè impleta, & adhibita fuerunt, nonnisi approbationem, & laudem omnium, meruerunt. Ac vno verbo satis, & ad exuperantiam est; quod scriptura, siue instrumentum testamenti appareat omni solemnitate roboratum, & sine vllò patente vitio, vt secundum omnes iuris regulas attendendum sit, & exequendum statim, & nulla adhibita mora. Et vt insuper hoc demum addamus Serenissima domus Austriaca incassum, & inanitèr quæri, ac dolere videtur, quod tanta, & adeo magna Monarchia in aliam transferatur. Quippe Deo ipsi omnium ordinatore, & Domino sic disponere visum est, & placuit, nam paucis ante annis vulgo ferebatur hanc dispositionem, & hoc Serenissimi Caroli II. testamentum Sereniss. Ducis Bauariæ filium hæredem esse vocaturum, qui cum in eadē Philippi IV. linea esset, solum cedere debebat Regi Philippo V. quia hic sc. Bauariæ Princeps ex secundogenita Philippi IV. descendebat, at Sereniss. Bauaro Infante mortuo, Philippus ipse V. semotis eius patre, & fratre maiore, eo præmemorato fine, ne duo regna, & Monarchiæ in vnum coalescerent, solus om-

L

ni

si iure legitimus remanet successor, atque si-
ue Bauarus viueret, & cum ipso Philippo cō-
tenderet, semper extra domum Austriacam,
Monarchia Hispana recedebat, & ad aliam
domum transferebatur.

Consensus autem populorum, vt ab initio in
primo Rege cōstituēdo necessarius est, vtpotē
cum sine eo nulla electio, & nihil de institutio-
ne Regis tractari possit, ac illi vni, qui eligere-
tur populi, vt Regia Lex exigit, potestas, & in
ipsum populū tribuitur. Ita etiam extincta do-
mo regnatrice, si vel nullus appareat legiti-
mus successor, vel plures sint, qui sibi ius suc-
cedendi vindicent, & obscurum, & incertum
sit, cui successio debeat, tali casu, & euentu,
aut vltimi Regis testamento, aut populi arbi-
trio, & voluntate definienda, & terminanda

(a) Barclanius
contra Monarc.
lib. 3. Grot. de
iur. bell. & pac.
lib. 1. cap. 3. §. 7.
2. Victor. in re-
lect. de iur. belli
nu. 7.

res est. (a) Sic enim ab Alexandro Græcæ Mo-
narchiæ Martino II. Aragoniæ, & Cardinali
Henrico Lusitaniæ Regibus, vt diximus Du-
ces, & Procures expectabant, vt Regem Suc-
cessorem declararent, & sic Populus Romanus
regna quamplurima testamento Regum sine
prole decedentium quæsiuit. Quod si Regibus
huiusmodi potestas testamento successorem
designandi neganda censeatur. Saltem eorum
voluntas valebit in vim cōmendationis apud
populum, vt de testamentis Caroli Magni, &
Ludouici pij, & aliorum Regum apud Vanda-
los, & Hungaros existimat Grotius (b) qui &
ex Liuiο tradit, Regem Macedonum Philippū
cum Persea à regno arcere, et eius loco Re-
gem facere vellet Antigonom fratris sui filiū
obji-

(b) d. lib. 1. cap.
3. §. 13.

obiisse Macedoniæ vrbes , vt Principibus Antigonorum commendaret.

Populi itaque consensus , atque voluntas , et initio Regem creare , ac sibi imponere potest , et in casu dubio , et controuersæ successionis deliberare , et definire , quem probandum , et in throno statuendū censeat . Vt propterea semper , et vndique magis pateat , omnia , et quæcumque , quæ pro legitimo iure Regis excogitari , ac exigī possent in Serenissimo Rege Philippo V. conuenire , et concurrere . Habet enim ius successionis intestatæ , si talis dici potest ad regnum successio , et non potius ius sanguinis vti in meliori , et potiori linea , ac cendentibus Serenissimis Patre , et maiori fratre proximior , habet , et testati ex solemni , et iusta voluntate in testamento scripta , habet etiam , et ipsas renunciationes Reginarum auis , et proavis , ac pariter testamenta Regum Philippi III. et IV. quatenus , et illæ renūciationes , et hæc testamenta non aliud intenderunt , et voluerunt , quam euitare , et effugere , ne successio regni Galliarum , et Hispaniarum caderet in vnā , et eandem regiam personam , cui vtique rei , statuendo in Hispana Monarchia ipsum Regem Philippum obuiam itur , et habet populorum voluntatem , et consensum , qui solus reges creare , et tollere potens est .

Cumque ita se res habeat , non aliter , quam summo scelere patratum sit , oportet , si tamē verum est , quod scribit auctor libelli Mercurij historici mensis Iuni anni currētis 1702. *On a veu des imprimez asicbez en diuers endroits*

droits de cette dernier Ville, Neapolis, de la part
 de plusieurs personnes distinguées par les quels
 on proteste de nullité de tout acte de possession que
 si fere en faueur du Duc de Anjou. Perindè qua-
 si Serenissimus Dux Andegauensis, & Hispaniarum Monarcha, posteaquam aperto testamento Serenissimi Regis Catholici Caroli II. quo legitur omni solemnitate, ac legitima voluntate successor institutus, & declaratus, non fuerit, statim ab omnibus Hispaniæ ordinibus, ad quos spectare poterat, Magistratuum, & Consiliorum, Magnatum, & Procerum Ecclesiasticorum, & ciuiliū, ac vniuersi populi agnitus, receptus, & hilariter, ac festiuo consensu, & voluntate acclamatus Rex Dominus, & Monarcha, atque non fuissent ad illum Parisiis hoc est, extra terminos dominationis Hispaniæ in regia domo degentē missi legati, petētes, atq; totius Hispaniæ mādato rogātes, et vocantēs, vt accederet, ad suscipiendū dominationē, & regnorum Monarchiam ipsi, & iure, & omnium voluntate, ac consensu debitam, & oblatam. Quos Dux ipse Serenissimus, & Rex grātanter, & benignē recepit, ac re deliberata, iter placidē, & pacificē, ac nulla festinatione, vt omnes sciunt, sed lento, & leui gressu suscepit, & progressus est, atque propē fines amborum regnorum proceres, & magnates, atque alij omnis ordinis plurimi obuiam fuerunt, vt ex optatum eis Regem omni lætitia, & reuerenti obsequio receperūt, & per reliquū iter maximo cum honore, & regali cultu ad regiam duxerunt, vbi magno cum gaudio,

gaudio, & festiuitate debitam Regi fidem, & obedientiam professi sunt, et præstiterunt. Ac interim dum hæc procredebant fama, & nuntij Regis Caroli II. obitus, et testamenti ab eo ordinati ad cætera Monarchiæ regna, et dominia peruenerunt, et statim vbique, ac præsertim Neapoli publico, et solemnî Equitatu Proregis Supremorum Magistratum, ac Magnatum, et Procerum, omniumque Ciuitatis, et Regni ordinibus Rex omnium plausu, consensu, et voluntate agnitus, receptus, et acclamatus fuit.

Vt propterea dubitari nequeat, quin statim et illicò etiam si de nouo eligendus fuisset, omnis populi, et regni potestas ei tributa fuerit, ac etiam in, et super eundem populum, idemque Regnum, ac per consequens quisquis ex tunc illum Regem qualis omni iure est, non agnoscere iactat, et huiusmodi libellos euulgat stolidè scelestus, et prece, vel pretio, vel promissorû infami spe seductus, atq; enormiter seditionis, & rebellionis reus sit omni infami supplicio, & seua, atq; atroci morte puniendus, et lacerandus. Etenim quâ misera esset regnantium cõditio, si postquàm legitimè agnitus, et constitutus quis Rex esset, iterum ad comitia, et suffragia reuocaretur, et quæ magna demètia est id vel paucos, vel multos sibi tribuere, et asserere, cum nunquam defuturi sint iniqui, et scelesti, quibus optimus Rex non placeat, quin immò idèd non placeat, quia optimus.

Ac ut ad inuestituram reuertamur, conclu-

den-

(1) in conf. 3.
l. b n. 7. par. 2.

dendum videtur verbis tam celebris Doctō-
ris, qualis est Abbas Panormitanus, qui sic
scribit: (a) Satis est, quod Vassallus, postquam
cognoscit se Vassallum, adeat Dominum, & polli-
ceatur iuramentum, & petat inuestituram, & alia
offerat, ad quae tenetur de iure, ut est text. in cap. 1.
de capit. Corradi collat. 10. & si deficit pro Domi-
no (siue per Dominum) perinde est, ac si omnia,
ad quae tenebatur, fecisset, quia iuris regula est,
ut si deficit pro illo (siue per illum) cuius interest
factum fieri perinde est, ac si factum fuisset ge-
stum, ut in l. iure ciuili, ff. de condit. & demonstr.
& in regula imputari cum concordantijs ibi posi-
tis de reg. iur. in 6. satis est enim, quod homo facit
quidquid potest, & in eo consistit, 22. quæst. 2. fa-
ciat homo, & c. breui de iure iur. & tempus anni
præfixum ad iuramentum fiendum currit Vassal-
lo à tempore scientiæ, non antea, ut not. Bal. in
d. cap. 1. & hanc partem tenet Bal. post Iacob. de
Belu. in cap. 2. per quos fiat inuest. collat. 10. Vbi
dicit, quod si Vassallus vult facere fidelitatem, &
Dominus recusat facere inuestituram, non nocet
Vassallo, & Dominus sibi tenetur ad interesse, ut
de nou. forma fidel. ead. collat. vel potest secundum
eum præcisè cogi tradere rem, & inuestituram fa-
cere, ut in cap. 1. si de feud. fuer. controu. Vel ter-
tio secundum eos priuabitur Dominus proprie-
tate feudi, sicut Vassallus priuaretur iure suo, si
recuset fidelitatem præstare, ut de nou. form. fidel.
& Dominus intir. qual. dom. feud. priu. cap. unico
ead. collat. & hoc vltimum est notandum, & dixi
supra in 6 q. bec Abbas.

Nec vltius progrediendum arbitramur,
memo-

memores verborum Alenoraë Reginae Angliæ ad Summum Pontificem Celestinum III.

(a) *Silere decreueram, nè insolentiæ, & præsumptionis arguerer, si fortè aduersus Principem Sacerdotum verbum aliquod minus cautum abundantia cordis eliceret; et desistimus suggerere, quæ ex eadem, et alijs ipsius epistolis, atque ex alijs Canonum, Conciliorum, et Patrum locis colligi possent, quærelæ, de nimia humanitate, et indulgentia Summi Pastoris, et Ecclesiæ Principis in redditione iuris iusta petentibus, et comminandis pœnis ac censuris in bellum iniustum mouentes, et fœdera cum impijs hæreticis ferientes.*

(a) apud Baron.
anuo 1193, nu. 2.
& seqq.

ERRATA.

CORRIGEB.

pag. 5. vers. 19. quolibet
 pag. 8. vers. 2. &
 ead. pag. 8. vers. 18. falsis
 & and. vers. 26. regnorum
 pag. 11. vers. 9. filio
 pag. 16. vers. 15. nationes
 pag. 17. vers. 1. primum que delendum
 ead. p. 17. vers. 21. renunciatio
 pag. 20. vers. 10. ve delendum
 pag. 25. vers. 4. interponendum post belli
 pag. 35. vers. vlt. inferi
 pag. 36. vers. 31. genitores
 pag. 38. vers. 5. maiorum
 ead. pag. 38. vers. 7. materarum
 pag. 39. vers. 12. vt aliquid
 pag. 43. vers. 14. quam
 pag. 41. vers. 5. Ioanne
 pag. 49. vers. 28. Serenissime
 pag. 53. vers. 18. renunciationis
 pag. 56. vers. 2. deferuntur
 pag. 57. vers. vlt. exoptam
 pag. 60. vers. 5. Sorore
 pag. 61. vers. 11. Hispania
 pag. 62. vers. post alia addendum
 ead. 62. vers. 20. Regi
 pag. 63. vers. quam
 pag. 64. vers. 5. diuisis, & distantibus
 pag. 81. vers. 22. ordinatum
 pag. 83. vers. 32. Iuni
 pag. 84. vers. 30. vt
 pag. 85. vers. 3. procedebant

quolibet
 vt
 satis
 regnorum
 filius
 rationum

Renuntiatio

insurrexerunt
 inferius
 genitorum
 maiorumue
 materarum
 vt ad aliquid
 quem
 Ioannæ
 serenissime
 renunciatione
 deferuntur
 exoptatam
 sorore
 Hispana
 quæ
 Regis
 quam
 diuisorum, & distantium
 ordinatori
 Iunij
 &
 procedebant

ANT
 1312204

